

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 4 1995 Årgang 13 Pris kr. 40,-

ISSN: 0802-860

Balke kirke. Se artikkel side 287

Gran Almenning

SKOGBRUK — TRELAST - BYGGEVARER

2750 GRAN - TLF. 61 33 00 00

<u>ÅPNINGSTIDER:</u>	Hv. dager	07. 30-16. 00
	Lørdag	09. 00-13. 00

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

JERNVAREAVDELINGEN, MEIERITRÅKKET

Alle typer verktøy og utstyr
for Hobby og Fagmann.
Hadelands billigste maling.

Glass og Stentøy tlf. 61 33 04 31
Jernvareavd. tlf. 61 33 14 64

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

GJENSIDIGE
Forsikring

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 37 45 68

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

TOTN tidsskrift hefte 1-9	à	kr. 80,-
TOTN årbok 1978-90	à	kr. 150,-
TOTN årbok 1991		kr. 200,-
TOTN årbok 1992-94	à	kr. 170,-
Visjon og Virke	à	kr. 250,-
Totens bygdebok bind 1 (to halvbind)	à	kr. 200,-
Totens bygdebok bind 2-3	à	kr. 200,-
Totens bygdebok bind 4		kr. 350,-
MAGNE OLTAD: Spellmann langs vegen		kr. 60,-
PÅL GIHLE: Frå gammalt		kr. 100,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Bondelag 1882-1982		kr. 80,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Skogeierlag		kr. 80,-
PÅL GIHLE: Hoff kirke		kr. 50,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?		kr. 50,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 1-9	à	kr. 40,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 10-18		kr. 60,-
JOHN AA. GJESTRUM: Gards- og slektshistorie		kr. 90,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier I		kr. 130,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier II		kr. 130,-
MJØSA årbok 1982-83		kr. 100,-
MJØSA årbok 1984-86		kr. 130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 5		kr. 120,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 6-7		kr. 130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 8		kr. 170,-
VESTOPPLAND SLEKTS Historielag t.o.m. 1987		kr. 25,-
VESTOPPLAND SLEKTS Historielag 1988		kr. 30,-
VESTOPPLAND SLEKTS Historielag 1989-90-91		kr. 35,-
VESTOPPLAND SLEKTS Historielag 1992-94		kr. 40,-
TOTEN ALMENNING		kr. 350,-
ROSSELAND: Skole i den trivelige bygda		kr. 190,-

Og mange flere. Se vårt utvalg.

TOTENS BOKHANDEL

LENA - Tlf. 61 16 05 94

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år.
Lagets tidsskrift kommer 4 ganger i året.

Neste nummer av tidsskriftet kommer ca. 1. febr..
Siste frist for innlevering av stoff er 1. jan.

ANNONSEPRISER: 1 gang 4 ganger

1/2 side.....	kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side.....	kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside.....	kr. 500,-	kr. 1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik - tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia -
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Hans M. Næss, 2750 Gran - tlf. 61 33 04 14

Sekretær: Arne Amundgård
2846 Bøverbru - tlf. 61 19 65 00

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Berit Østby-
Deglum og Arne Amundgård.

Postgirokonto: 0802 3001005

Bankgirokonto: 2050 11 52065

Innhold

245	Pål Gihle: Om Presterud i Kolbu
260	Einar Jacobsen: Tilbakeblikk
270	Terje Tandsether: Julekonkurransen 1994 - forslag til løsning
272	Kolbjørn Sundby: Fogden Michel Olufsson Storm
276	Lars Loberg: Bispetradisjonen - en epilog?
280	Svein-Erik Ødegaard: Lodin-slekta fra Land. Del 8: Damoy-Supplement
285	Nye publikasjoner
287	Balke kirke
289	Pål Prestesæter: Innflyttere fra Nes på Hedmark til Toten i 1735
292	Innflyttere til Østre Toten 1848-1852
295	Skifter fra Hadeland, Land og Valdres 1659-1666. Del 4
306	Terje Tandsether: Tomas Olsen Hov - tillegg og rettelser.
308	Terje Nordraak: Litt mer om «Mathis Feier».
311	Nye spørsmål og svar
315	Lagsnytt

Om Presterud i Kolbu

Av

Pål Gihle

Gardsnavnet tyder på at en prest kan ha hatt noe med å rydde og bygge opp denne garden tidlig i middelalderen. Presten må ha sørget for tydelige grenser rundt eiendommen ved å sette ned merkestein forsynt med innhugne runeinnskrifter. En halvdel av en slik stein er bevart på garden. Ganske tidlig kan prestebordet ha blitt eier av Presterud. Prestebordsgodset var jordeiendommer som sognepresten hadde inntekt av for å kunne gi farende folk mat og husrom uten at presten tok av sin inntekt til denslags hjelpsomhet. Ved reformasjonen (1537) utgjorde prestebordsgodset i Norge 1/10 av all jordeiendom i landet og dette sto ved lag til ut i 1800 årene. Sognepresten bygslet bort de gardene han ikke ville bruke sjøl, men det var også mange små deler i gardar som gardbrukerne måtte svare avgift av til prestebordet. I 1577 hadde sognepresten på Toten inntekt av 58 gardar, deriblant Presterud, i 1694 var antallet 84 gardar og deler av gardar.

Den første brukeren på Presterud som vi vet navnet på het **Thorsteen Præsterud**. Han er nevnt i et fogdregnskap fra 1560-61. Da hadde Thorstenn Kises kone melket Thorstenn Præsteruds ku ulovlig, og Kisemannen måtte ut med 3 daler til fogden i bot. I 1577 betalte brukeren på Presterud 1 skippund malt i landskyld, det var årlig leie til prestebordet.

I 1593 sto Presterud i skatteklassen for fjerdingsgarder, men i 1603 var garden kommet seg til halvgard. Tienden for denne garden var i 1599-1600: 1 ½ tønne blandkorn ½ kvartil rug og 1 ½ kvartil lettkorn (havre). Det blir ca. 200 kg. som var 1/10 av avlingen, som kunne være 2000 kg = 20 tønner.

1616-1646 het brukeren **Jacob**, han hadde bygslet Presterud av sognepresten Mads Pedersn.

1647-1669 var **Gulbrand Jacobsen** bruker på Presterud, antagelig sønn til Jacob. Gulbrand var 65 år gammel i følge manntallslistene i 1666. Han eide 1 fjerding i Lille Hol, det vil si en del av Hol som han kunne bruke sjøl eller bygsle bort for et fjerdedels skippund malt eller korn i årlig leie. Av kvægskattmanntallet 1657 går det fram at Gulbrand hadde 6 krotter, 2 hester og 10 sauer. I 1661 var landskylda steget til 1 skippund byggmalt. I bismerpund smør (6 kg) og 7 kalvskinn. Disse skinnene gjaldt et england kalt Vilvang som bruktes under Presterud. Årlig såmengde var 3 tønner som rakk til 12 mål og ga en avling på omtrent 20 tønner (a 100 kg).

Det måtte være vanskelig for brukeren å levere 7 kalvskinn når han hadde bare 6 kyr. Men etter 1625 kunne landskyld betales med penger etter fastsatte takster på varene. Landskyld var jordleie og svarte til matrikkelskylda, som var den skyld som var lagt på hver eneste jordeiendom i bygda og skylda sammen med eiendommens navn var oppført i fogdens lister eller fortegnelser = matrikler (latin matricula). Matrikkelskyld var grunnlaget for beregning av skatter og utredslr.

Gulbrand Presterud hadde en sønn som het **Syver**, han var soldat og brukte halve garden noen år. Den 14. februar 1664 søkte han statholderen om å bli entlediget fra soldattjenesten. Han hadde tjenstgjort i 6 år, fortalte han, deltatt i krigen mot Sverige og utstått adskillige store besværligheter og livsfare både i Haldens beleiring og andre steder. Nå hadde han i 2 år brukt halve Presterud. Svaret som er datert 14/10 1664 var velvillig, ved første utskrivning skulle han bli hjulpet så godt som mulig. Syver var 29 år gammel i 1666.

Men soldaten Syver stelte seg slik at han ble usams med sin landherre sogneprest Knud Sevaldsen Bang, Gulbrand Presterud hører vi ikke mer om, derfor brukte presten den andre halve del av Presterud.

I mars 1669 stevnet Herr Knud leilendingen Syver for retten og hadde mange klager mot ham: Siste året hadde han ikke betalt landskylden så presten mistet den. Skatter og utredslar som falt på garden hadde han heller ikke betalt så det måtte presten også ordne. Så hadde Syver uten lov sådd hamp og lin og noe korn på prestens del, høstet det og tatt avlingen. Gardens hus hadde han latt forfalle, og presten ville ha dom på ham for alt dette.

Dom ble avsagt 31. mars 1669, der Syver møtte. I dommen heter det at dersom Syver innen 14 dager betalte den skyldige landskyld og kongelige skatt, lot være å så på prestens del og betalte 1 daler i omkostninger skulle han få fortsette, men det greide han ikke.

I matrikkelen for 1669 står Totens prestebord som eier av Presterud med matrikkelskyld 1 skpd. tunge (d.e. tungt korn), 1 bpd. smør og 7 skinn. Garden hadde 16 fe og 3 hester. Engen var god, der var skog til gardens bruk, men ikke leilighet til homlehage. Der kunne såes 4 ½ tønne (18 mål). Englandet Vilvang tilhørte Presterud. Presterud hadde skog i sameie med Solberg.

1671-1679 het brukeren **Hans**

1680-1689 var **Lars Nilsen** bruker.

Sogneprest Knud Sevaldsen skjønte at det var vanskelig for leilendingene å greie seg på Presterud og fikk derfor satt ned landskylda. I tingboken for Toten finnes under 30. juni 1681 følgende: Etter forlangende av stattholder Banner etter ansøking av Herre Knud Sevaldsen ble garden Presterud besiktiget på grunn av den store landskyld på garden, så den ene bruker etter den annen er utarmet og garden ligger øde. Landskyld til prestebordet var 1 skpd. tunge, 1 bpd. smør og 7

kalvskinn. Husene var dårlige og jorden skarp og myrlent, ofte misvekst, kornet frøs, ingen skog til tømmer. Derfor ble skylda nedsatt med 1 bismerpund smør og 10 kalvskinn. Det som ble igjen var $\frac{3}{4}$ skippund malt eller korn og 3 skinn (oftest skrevet 3 fj. (fjerding) og 3 skinn.

1690-1698 het brukeren **Zacharias Nilsen**. Han var fra Børstad i Vardal. Han er nevnt i prestebordets bygselslister 1694 og betalte i landskyld det året $\frac{3}{4}$ skpd. malt og 3 skinn til prestebordet. Zacharias Presterud var født 1658 og døde 1698, 40 år gammel. Han var gift med Ingeborg Jonsdtr. fra vestre Seierstad. De hadde ikke barn, og Zacharias ble på skiftet 28. juni 1699 arvet av sine 8 søsken: Thorolf og Christopher Nielssønner og Berte, Inger, Gunild og Aase Nielsdøtre, Niels Nielsen og Marte Nielsdatter. De to siste var eldre halv-søsken.

1699-1719 het brukeren **Christen Pedersen**. Han var sønn av Peder Torgersen fra Reinsby i Totenvika. Han ble 3. mars 1700 gift med enken etter Zacharias, Ingeborg Jonsdtr. I 1719 overlot han Presterud til sin bror Anders, men det ser ut som han fortsatt bodde på garden til Ingeborg Jonsdtr. døde i 1723, 77 år gammel. 29. april 1724 giftet han seg på nytt med Marte Andersdtr. Lunde og flyttet dit.

1719-1739 var **Anders Pedersen** bruker. Han var landdragon da han 5/12 1717 ble gift med Kari Christensdtr. Lille Nettum f. 1686 d. 1770. Som enke ble hun 28/12 1739 gift med den nye brukeren. I bygselsprotokollen for Totens prestebord står det slik:

“Kiendes Ieg underskrevne Hans Holst Sognepræst til Totens Præstegield at have stæd og fæst til Anders Pedersen en af Totens Præsteboels Gaarde der kaldes Præsterud skyldende aarlig 3 fj. tunge og trej skind, som hans broder Christen Pedersen godvillig for hannem afstaaet haver, hvilken fornevnte gaard Præsterud meldte Anders Pedersen her efter skal niude bruge og beholde med lotter og Lunde og all tilhørende som nu tilligger og af arilds tiid tilligget haver aldels intet undtagenn saa lenge hand betaler deraf gaaende Kongl. skatter svarer

sin landherre hans rettighed i rette tiid, holder Gaarden ved Hævd og sig ellers ikke imod Loven forvirker, saasom bogselen mig efter Kongens Lov er betalte. Totens Præstegaard den 1ste Juny 1719.

H. B. Holst”).

Anders Pedersen og Kari Christensdtr. hadde 3 barn. 1. Pernille (1720-1770) gift 11/4-1744 med Hendrik Larsen Li på Håkenstad. 2. Sri (1722-1780) gift 1751 med Christen Nilsen Møllerhagen. 3. Marte f. 1725 gift 1748 med Anders Nilsen Gran.

I 1723 ble tatt opp ny matrikkel, den ble dog ikke brukt, men der finner en flere opplysninger om gardene. Om Presterud står det slik: Lit Skog til Gjerdefang og Brenne. Sæterhavn i Udrastene. Jordarten mådelig tildels frostlent og uviss til Korn. Sår 2 skjepper rug 3 tønner og 5 skjepper havre. I alt 5 tønner og 2 skjepper som kunne rekke til 21 mål åker.

1739-1770 var **Mons Christensen** (1716-1770) bruker på Presterud, gift som nevnt 28/12-1739 med enka etter Anders Pedersen, Kari Christensdatter (1686-1770), ingen barn. Mons hadde fått bygselbrev av Ole Hannibal Hoff datert 23. november 1739: “Kiendes og underskriver Ole Hannibal Hoff Sognepræst til Totens Præstegield at have stæd og fæst til Mogens Christensen en af Totens Præsteboels gaarder kaldet Præsterud skyldende aarlig $\frac{3}{4}$ fj. tunge og trei skind hvilken fornævnte Gaard Præsterud skyldende aarlig $\frac{3}{4}$ fjerding tunge og trei skind hvilken fornævnte Gaard Præsterud melte Mogens Christensen herefter skal nyde bruge og beholde...” Resten er som bygselsbrevet Hans Holst utstette.

Da kona Kari var død i 1771 ble Mons som enkemann gift 21/6-1770 med pike Siri Paulsdatter Gårdløs (1736-1801). Men ekteskapet ble kort da han døde 12. oktober 1770. På skiftet etter ham var formuen 148 rd. - 139 rd. = 9 riksdaler.

1771 den 12. mars er tinglest bykselbrev på Presterud til **Ole Andersen**, men det er alt vi hører om han. Enka Siri Paulsdatter (1736-

1801) fortsatte på Presterud og ble 9/7-1773 gift med Halvor Hansen fra Møkkenes (1747-1812), en sønn Johannes f. 1778 d. 1780.

1772-1812: **Halvor Hansen** fikk bygselsbrev fra sogneprest Peter Heuch dattert 23. november 1772. I bygselsprotokollen har Heuch skrevet bygselsbrevet slik som de var skrevet for og skrev under sjøl. Etter bygselsbrevene kommer det som er kalt "Conditioner". Det er betingelser, nøyere beskrivelse av hossen forholdet mellom landherre og leilending skulle være og hva leilendinger måtte gjøre og ikke gjøre. Der skrev Halvor Hansen under. Med tydelig grei skrift skrev han Halvol Hansen.

1804 den 25. november ble enkemannen Halvor Hansen Presterud (1747-1812) gift med pike Kjerstine Christiansdr. Narum (1783-1826). De hadde datteren Ingeborg Catrine gift 1. gang 1835 med Jens Christensen Berg (1807-1835) og gift 2. gang 1837 med Christen Nilsen Rostoen, Berg (dod 1872). Halvor Hansen Presterud ble begravet 3. mars 1812. Ved en takst på Presterud i 1815 fikk han honnor for å ha stelt godt med hus og jord der.

1812-1856: Den unge enka Kjerstine Presterud var kjent med Thomas Andersen Rogneby som gjerne ville overta både enka og garden, og det hadde presten noe i mot: "Frantz Philip Hopstock provst og sogneprest til Totens Præstegjeld gjør vitterligt" - at enken Kjerstine Christiansdatter hadde innlevert bygselsbrevet som hennes avdøde mann Halvor Hansen hadde hatt og nå vilde hun gift sig med Thomas Andersen Rogneby. Derfor ble nytt bygselsbrev utstedt til ham på samme vilkår som før, men han ble gjort oppmerksom på at garden Presterud kunne bli utlagt til fogdgard og da måtte leilendingen flutte - datert Totens Præstegaard 1. mai 1812. Thomas tok sjansen på at fogd Schultz fortsatt ville holde seg på Breili.

Thomas Andersen Presterud f. 1787 d. 28/4-1846, gift 1 11/6 1812 med enke Kjerstine Christiansdr. Narum f. 1783 d. 13/4-1826, gift 2. 6/11 1827 med Marthe Hansdr. Setne f. 1801 d. 1873. Barn:

1. Christian 1813-1896 g 18/12 1838 m Tonette Pedersdr. Åsjordet 1819-1905.
2. Maren f. 1815 død 1818.
3. Anders f. 1818 død 1819.
4. Dødfødt barn.
5. Anders f. 1821 gm Petronnelle Nilsdr. Hamar.
Barn fra andre ekteskap:
6. Mathias f. 1817 gift 1870 med Rangdi Simensdr. Seierstad, Narum.
7. Hans f. 1819 gm Marie Hansdr. Smørstad.
8. Karine f. 1832 g 1859 m Hans Rosehagen, Fjølstadbrenna.
9. Maria f. 1835 g 1863 m Rasmus A. Narum, Kvikstad.
10. Herman f. 1837 g m Berte Karine Seierstad, Austad.
11. Ole Christian f. 3/4-1840 gm Klara Johannesdr. Molstad f. 1841 d. 1920.
12. Marthe f. 26/11-1843 g 1866 med Johannes Larsen Ringen f. 1838.

Den 9. juni 1815 var det besiktigelse på Presterud, forlangt av brukeren Thomas Presterud. Benifisarius prost Hopstock møtte og fogd Schultz, som var interessert møtte også ved forretningen. Dommer var sorenskriver Laurits Weidemann og takstmenn Christen Hildstad, Ole Bakke, Peder Hveem og Johannes Eiksrud. Det ble spørsmål om det kunne kreves erstatning for alt som avdøde Halvor Hansen hadde kostet på hus og jord og dermed gjort garden mer verdifull. Noe bent fram svar ble ikke gitt, man formulerte det slik: "Forsaavidt nærværende leilending ifølge stevningen har til hensigt at opbygge flere nyttige Huse og dels paa Gaardens Jordvej og Gierder at anvende Forbedringer og Husers Opbyggelse" var mer enn leilendingen var pliktig til ble det sagt, og som måtte forståes slik at leilendingen kunne ikke kreve noen erstatning. Man gikk så over til besiktelsen:

1.

Stuebygningen 24 ½ alen lang, 13 ¾ bred 22 fag vinduer, 24 kvarv høi til sneiet, tækket med bord og indeholder følgende stuer eller afdelinger: 1 muret kjelder, 1 svalgang, 1 storstue, et kjøkken et sengekammer og derover en gang, en sahl over stuen, tre kammer paa loftet

i sneiet. I bygningen finnes ellers en skorsten, i bygningen er 11 glasruder istykkerslaat, taget er ikke draabefrit.

2.

En mindre stuebygning 15 ½ alen lang 12 ¼ bred, 24 qvarv høj, 7 fag vinduer og et lidet vindu over gangdøren, tækket med bord og har følgende rum: en stue med kjøkken, en svalgang og 2 overværelser. I bygningen forefindes en skorsten samt under bygningen en muret kjelder. Bygningen er aabodsfri.

3.

Een stolpebod 9 al lang, 6 al bred og 20 kvarv høj, tækket med Bord, indeholder 2 rum over hinanden. Noget brøstfældig. (Stolpebod = stabbur).

4.

Et Ved- og Slædeskjul med Kammer, Loft og Kove over, 11 al langt 13 al bredt., højt 20 qvarv, tækket med spon 2 fag vinduer. 5 Vinduer er brustne og 3de Tommerstokke forraadnede.

5.

I Fæhus 15 al langt, 12 al bredt, 14 qvarv højt, tækket med Spon, har 16 Baase og 1 Saubinge med Træv over. 2de Lafter beskadigede.

6.

Een Lovbygning 22 al lang, 15 ¼ al bred 20 qvarv høj tækket paa den ene side med spon og paa den andre med Bord, opdelt i Tærskelove med 2 Gulv, een Underlove og 2 Langer. Den halve Deel af taget som er tækket med Spon er brøstfældigt og en Deel stokke i væggen samt fornemlig Undlaget.

7.

1 Smidie 10 al lang 7 al bred 6 qvarv høj tækket med Bord, mangler tække paa halve Deelen af Skuten.

8.

Et stuehus 9 ½ al langt, 9 al. bredt, 76 qvarv højt tækket med Spon aldeles forraadnet.

9.

Een Bastu 11 ½ al lang, 7 ½ al bred 14 qvarv høj tækket med Næver og Jord. Taget lidt beskadiget. Karmen ligger altfor nær Ovn.

10.

Een gammel staldbygning 14 ¼ Al lang 11 Al bred nedtaget til Himlingen saa der igjenstaar 10 qvarv indholder 8 Spiltau og 1 Bing.

11.

Een Laave og stald nye, i en Bygning, 53 ½ Al lang, 15 ½ Al bred 18 qvarv høj indeholder 1 Stald, 2 Laaver 3 Gulv og 3 Halmlanger med 2 Underlaaver. Denne Bygningen har endnu ikke faaet Tag og indredning. rekvirenten angav at der i sætteren ikke var Huuse da han kom til gaarden, men at han der har bygget Fjøs og Bod. Rekvirenten frafaldt Besigtigelse af Gaarden, men derimod anviste han en Myhr som han agtede at dyrke. Bemelte Myhr ble overseet og bestod i 3 forskellige stykker, nemlig den syndre Myhr indgjerdet for sig selv, begroet med Trær og Busker indholder et Areal af omtrent 800 eenstengler (15,4 mål) hver Eenstengel beregnet til 49 kvadrat Alen (19,3 kvadratmeter). Et derved liggende stykke, den nordre Deel kaldet af Indhold omtrent 131 kvadrat stener (2,5 mål) og alt nedenforliggende kaldet, indholdende ca. 78 kvadrat eenstenger 1,5 mål) i alt 19,4 mål (alle omregninger er avskrivers). alle disse myhrstykker kan for Tiden ikke oparbejdes. Ingen af dem er for Tiden forsynt med Grøfter.

12.

En Høelade paa nedre Ødegaard tækket med Spon er i aabodsfri stand.

13.

Een Høelade paa øvre Ødegaard tækket med spon. Fire Vægstokke. Lafter og taget er brøstfeldige.

Da vedkommende ikke havde videre til denne Forretning at tilføie blev den sluttet.

L. Weidemann. C. Hilstad. Ole Backe. Peder Hveem.

Etter Thomas Presteruds død i 1856 satt hans andre kone Marthe Hansdatter fra Setne f. 1801 med garden. Da hun var død, kjøpte yngste sønn **Ole Christian Th. Presterud** garden av staten etter avholdt offentlig auksjon den 12. januar 1874. Skjøtet ble tinglyst 15. april 1874 og er innført i Toten sorenskriveris pantebok L=12 side 469 og lyder:

Auksjonsskjøte:

Sorenskriveren i Toten, Vardal og Biri gjør vitterligt: Aar 1874 den 12. Januar blev efter forlangende af den kongelige norske regjerings finants og Told-Departement offentlig Auktion afholdt paa og over den til Embedsgaard for Fogden i Totens Thinglag udlagte Gaard Præsterud Matr. No. 91L. No. 474 i vestre Totens Thinglag af skyld 6 daler 1 ort 20 Skilling, hvorunder fremlagdes Auktionskonditioner, hvoriblandt andet under Post 4 bestemtes: "Udenfor Kjøbesummen overtager Kjøberen

a. til Sogenpræsten i vestre Toten at udrede følgende jorddrot-tige Rettigheder: Landskyld af 3 Skind 30 skilling, Bygselgodtgjørelse af 15 Lpd. tunge, 2 Sp. 84 ds, Do af 3 Skind 54 s, tredieaarstage 28 s, skydsfærd 1 Sp. 72 s. Tilsammen 5 Spd. 28 s. samt 15 Lpd Bygmel efter aarlig Kapitaltaxt.

b. til Universitetet aarlig at udrede 1 Tønde 7 Skjepper 2 ½ Fjerdingkar Byg, der erlægges efter aarlig Kapitaltaxt. Auktionskonditioner Post 5 indholder. "Der forbeholdes saavel vedkommende Sognepræst som Klokkeren og Organisten ret til at nyde Husly paa Gaarden og Foder til deres Heste, naar de have Forretningen ved Kolbo Kirke."

Under Auktionen blev den afdøde Leilændingsenkes Søn Ole Christian Thomassen høistbydende for 2835 Sp. for hvilke to tusinde otte Hundrede fem og Tredive specidaler han erholdt Tilslag. Da dette Bud ved Høieste Resolution af 17de Februar d.A. naadigst er approberet og

saavel det Kongelige Finants Departement i skrivelse af 10de Februar d.A. som Kjøberen i Erklæring af 20de f.M. har forlangt Auktions-skjøde udstedt, saa er det jeg herved som auktionsforvalter skjøder og hjemler nævnte Ole Christian Thomassen Gaarden Præsterud Matr. No. 91 i vestre Toten af Skyld 6 Daler 1 ort 23 Skilling for Kjøbesummen 2835 Spd. og forøvrigt med de rettigheder og Forpligtelser som indeholdes i Auktionskonditionerne og hvad der forøvrigt under Auktionen paserede, idet vedkommende bliver Kjøberens Hjemmel efter Loven. Til bekræftelse under min Haand og Embedes Segl. - Totens Sorenskriveri den 15de April 1874.

J. Elieson (L.S.).

Til Hr. Fogden i Toten. Det Kongl. finants-Departement har under 10ds. tilskrevet Amtet saaledes: ...

Man skal derhos anmode dem om at drage Omsorg for at Auktionsskjøde udfærdiges til Kjøberen mod at han samtidig for Kjøbesummen udsteder Panteforskrivelse efter vedlagte Udkast hvilken bedes thinglæst og hertil indsendt. - Christians Amt 24. Februar 1874.

Efter Bemyndigelse H. Hansen

Auktionsskjøde til mig paa Fogedembedsgaarden Præsterud Matr. No. 91 i vestre Toten, der kjøbtes af mig ved Auktion den 12. Januar d.A. for en Kjøbesum stor 2835 Spd. bedes udfærdiget. - Molstad den 20de Marts 1874.

Ole Præsterud

Panteforskrivelsen er innført i panteboken like etter skjøtet og lyder: Undertegnede Ole Christian Thomassen Præsterud erkjender herved at være bleven skyldig i anledning af Kjøbet af Fogedembedsgaarden Præsterud Matr. No 91 L. No. 474 i vestre Totens thinglag, Totens Fogderi, den sum 2835 Sp. til hvilken Kapital Proprieteten (skal vel være prioriteten) er forbeholdt Oplysningsvæsenets Fond af denne Sum to Tusinde otte Hundrede og treti og fem speciedaler forpligter jeg mig til at betale en fjerdedele eller 708 Sp. 90 s. inden 6 Maaender efterat Approbation er meddeelt paa mit Bud for eiendommen samt at afdrage de øvrige tre Fjerdedele i 10 tyve paa hverandre følgende Aar med 1/40 halvaarlig, første gang 14 Oktober 1874, likesom jeg fra 14. april 1874 at regne af den til enhver Tid tilbagestaaende Del af Kjøbesummen svares 5 pct. aarlig renter som afdrag vedtager jeg at indbe-

tale til fogden i Totens Fogderi eller til hvem anden Indfordringen maatte blive overdragen. til Sikkerhed for Kapital og renter samt i tilfælde skadesløse Omkostninger pantsætter jeg herved med 1ste Prioritet ovennævnte mig tilhørende Gaard Præsterud Matr. No 91 L. No. 474 af Skyld urevidert 6 Daler 1 Ort 23 Skilling, revideret 5 Daler 0 Ort 2 Skilling med de paa Eiendommen staaende eller herefter opførendes Bygninger samt tilhørende Herligheder. Saafremt Afdrag og renter ikke til rette tid erlægges, i hvilket Tilfælde den tilbagestaaende Del af Hovedstolen ansees forfalden, skal Kreditor være berettiget til uden Lovmaal og Dom og uden Debitor skal tilkomme nogen Løsningsret at stille Pantet til auktion og lade det bortsælge paa min og Kautionisters gevinst eller forlis.

Til yderligere sikkerhed har min Broder Mathias Thomassen og Gaardbruger Olaus Olsen Hoel vedtaget at underskrive nærværende Panteforskrivelse som Kautionister. - Thingstedet Moldstad den 20 Marts 1874.

Ole Christian Th. Præsterud.

Som Kautionister

Mathias Thomassen Narum. Olaus O. Hoel

m.p.h.P

Til Vitterlighed ved Alles Underskrift

E. Bratlie. Lensmand

Anders A. Narum. gaardbruger.

Dermed var familien sjøleiere av garden!

Ole Christian Thomassen Presterud født 3.4.1840 død 4.2.1918 gift 20.1.1875 m. Klara Johannesdtr. Molstad f. 3.11.1847 d. 16.12.1921.

Barn:

1. Marthe Kristine f. 26.4.1876 d. 5.6. 1935 gift 31.3.1898 med Hans Kristian Andersen Gaarder.

2. Johan Theodor f. 4.12.1877 d. 26.11.1945, ugift.

3. Anna f. 4.1.1880 gift med Johannes Nøkleby på Gran.

4. Olga Marie f. 14.7.1882 gift 27.11.1903 med Johan Petter Eriksen Dyste f. 1.3.1887.

5. Kristian Adolf f. 12.12.1887 død 8.8.1920, ugift.

Den 1. juli er tinglest skjøte på Presterud fra Klara Presterud til sønn **Kristian Presterud**. Skjøtet er datert 18. juni 1919.

Den 1. oktober 1920 er tinglest skjøte, datert 13.9.1920 på Presterud fra arvingene etter Kristian Olsen Presterud til **Johan Olsen Presterud**. Det forelå attest om at eneste og rette arvinger var enken Klara Presterud, avdødes bror Johan O. Presterud og søstrene Marthe Gaarder, Anna Nøkleby og Olga Marie Dyste. - Johan Presterud (1877-1945) brukte garden til i 1937 da han solgte den til sin søstersønn **Ole Johansen Dyste**. Skjøtet er datert 25. november 1937, tinglest 2. desember 1937. Ole Dystes foreldre og sosken var:

Johan Peter Eriksen Dyste f. 1.3.1879 d. 31.12.1925 gift 29.11.1903 med Olga Marie Olsdtr. Presterud f. 14.7.1882 d. 23.1.1972. Barn:

Ester f. 17.5.1907 gift 1936 med Ole Jakob Hoel f. 1904.

Klara f. 12.12.1908 gift med Ole Kvikstad f. 22.4.1920.

Erik f. 8.11.1910 gift 1944 med Pauline Huuse f. 10.11.1920.

Ole f. 22.11.1912 d. 27.2.1990 gift 29.12.1943 med Ester Moldstad f. 8.4.1915.

Helga Marie f. 13.11.1916 gift 1942 med Kristian Kjølseth f. 1911.

Gunvor f. 3.11.1918 gift 1949 med Mads Bjerke f. 1919.

Ole Johansen Dyste (1912-1990 gift 1943 med Ester Olsdtr. Moldstad f. 1915. Barn:

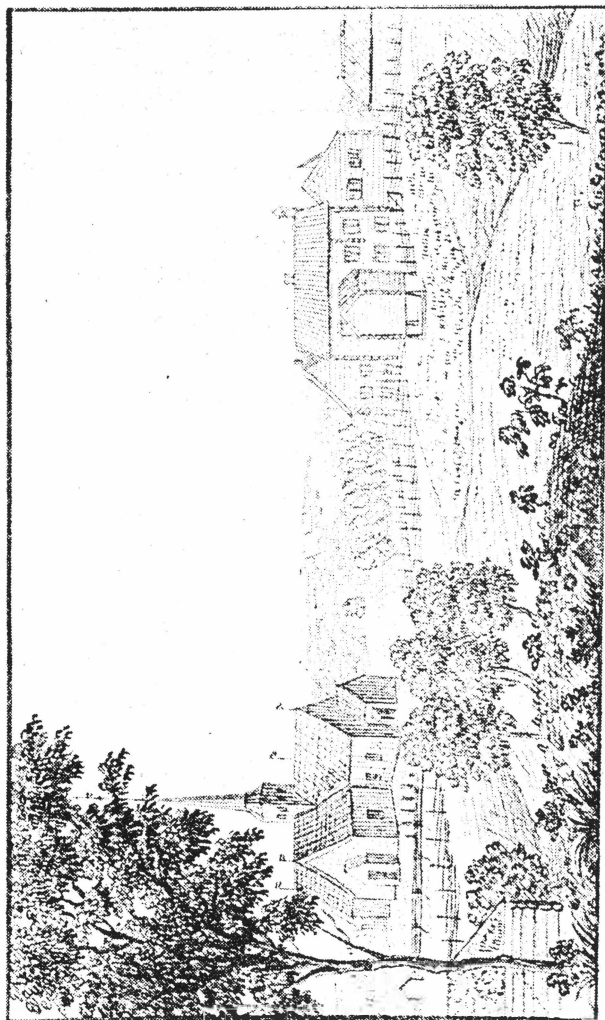
Johan f. 12.1|0.1944

Olav f. 15.11.1945 gift med Kirsti Merete Nereng.

John Olsen Dyste ble eier av Presterud i 1984.

Hovedbygningen på Presterud

Det er ingen opplysninger om når hovedbygningen på Presterud ble bygget og det er usikkert om noen av leilendingene maktet å bygge et

så stort hus. De eide ikke jord som de kunne sette i pant for et lån, pant bare i løsøret var sjelden god nok. Landherren for Presterud var gjennom lange tider sognepresten på Toten. Den presten som kunne tenkes å ha hjulpet til med byggingen av dette huset er sogneprest Ole Hannibal Hoff.

I et brev til biskop Hersleb i Kristiania skrevet 7. september 1732 fra Ole Hannibal Hoff forteller han at han hadde sju medhjelpere i prestegjeldet og kapellan og klokker som hjalp til med katekisasjonen (det var kristendomsundervisning og overhøring) på 17 steder i bygden og "at sognet er delt i 4 fjerdinger hvor vi da besøgte i hver fjerding og samlet alle naboer saa mange som vil komme og gi dem frihed til at spørge os og vi dem." Samtalene sluttet med bønn og formaning, skriver han. - Biskopen hadde foreslått at de skulle drive "fra dør til dør" katekisasjon, men det likte ikke Hoff som mente at det gikk mye bedre slik som han hadde gjort det. Dette ble nesten som en konfirmasjon, så Hoff var tidlige ute; konfirmasjonen i den norske kirke ble innført i 1736.

Til alle sammenkomter trengest et husrom der det passet å bruke prestebordets garder var det lettvint for presten. Ole Hannibal Hoff hadde penger. I de første årene han var på Toten (han kom i 1725) drev han utlånsforretning og hadde flere tusen daler utlånt mot pant i jordeiendommer.

Det ligger derfor nær å tro at **Ole Hannibal Hoff** har bygget hovedbygningen på Presterud 1732-33. Den store stuen og like store salen utgjorde halve huset og måtte være fine moterom, resten fikk leilendingen bruke.

Tilbakeblikk

Av Einar Jacobsen

Jeg skal forsøke å feste ned på papir det jeg kan huske fra en liten grend i Jevnaker, navnet er Bergergrina. Det jeg da skal skrive er altså slik jeg minnes denne grend, fra årene før siste verdenskrig og fremover. det jeg regner med som husstander og huseiere i Bergergrina med stedsnavn er følgende:

Laurits Gårder	på Granegård
Anton Hansen	" Granum
Reidar Hammerstad	" Grønli 1
Nils Olsen	" Linnerud
Ole Jakobsen	" Grønli 2
Fru Martinsen	" Grønli 3
Magnus Gundersen	" Granly
Peder Berglie	" Skovly
Johan Jakobsen	" Nygård
Lyder Locen	" Bergergrina 2
Anders Larsen	" Bergergrina 1
Andreas Nordlund	
Martinius Bredesen	

Det er de familier som jeg regner med som huseiere på denne tiden. De fleste av disse hadde et visst familieforhold til hverandre. Jeg skal senere forsøke å komme inn på dette med slektsforhold. Dette lille

samfunnet var faktisk en stor familie.

Det var en grend av fabrikkarbeidere og skogsarbeider. Det var Kistefoss Tresliberi og Randsfjord Tremassefabrikk, inntil sistnevnte brant i 1930. På denne tiden hadde alle husdyr, griser, høner og en del hadde også kuer og hest. Det var bare to av oppsitterne som hadde jord nok for å ha vinterfor for sine dyr. Det var Anders Larsen og Andrea Nordlund, de andre samlet sitt for i veiskråninger og langs jernbanen. Dette var nok mange ganger et slit og få til ved siden av fabrikkarbeidet.

Når det gjelder de som arbeidet ved Kistefoss tresliberi, så var det ofte det var driftsstans der, og da var det skogsarbeidet som var eneste alternativ. Driftstansen ved fabrikkene kunne ofte skyldes vanskeligheter ved leveranse av tremassen og i mange tilfeller vannmangel. Det var ofte fabrikkene kunne stå i flere uker i året, så det var i mange tilfeller vanskelig å få endene til å møtes.

Det sies så ofte at det var så bra i de gode gamle dager, men jeg tror ikke alle dager var så gode, men så var ikke fordringene så store den gang heller. Hver av disse husstandene hadde en jordlapp, og den ble utnyttet meget godt. Det vil si, de fleste hadde grønnsaker og poteter til vinterens behov.

Vedrørende de som hadde både kuer og griser så ble det i grunnen liten fritid, for dyrene skulle ha sitt daglige stell. Men når det gjelder de som hadde kuer så var de i utmark om sommeren, det vil si at de hadde sitt beite på Eggemoen og Bergermoen. De ble sluppet ut etter melking om morgenen og kom som regel hjem til kveldsstellet.

Men om høsten når soppen kom, da hendte det nok at vi måtte lete langt utover kvelden og natten før vi fant dem. Det hendte nok flere ganger at vi måtte ut til Wågård og ned til Viul for å hente dem. På søndagsmorgenene syntes jeg bestandig det var litt ekstra, for da hadde som regel (kjerringene), som kara sa, pynta seg litt ekstra, med langforkle og skaut. Som regel på søndag var det å gå innom a Marthe å'n Ola og få en kopp kaffe og en prat. Det virket som folk hadde bedre med tid og var meget mer avslappet. Jeg husker rett nedenfor der jeg bodde var det en olle som alle hentet vann fra disse førkrigsårene. Og nede ved denne olla ble det nok diskutert mange emner og i mange fem-minutter også. Men så i 1938 ble det besluttet å

forsøke å få innlagt vann i disse husstandene sammen med Bergerbakken

Dette er en grend som grenser inn til Bergergrina. Martin Hoel som bodde i Bergerbakken og Reidar Hammerstad som var huseier i Bergergrina, var vel de som tok initiativet til dette. Det ble funnet et meget bra vanntilsig oppe i Nedre Bergers skog og planene ble satt i gang. Lån i Jevnaker sparebank ble ordnet og husene ble satt i pant. Her oppe var vi så heldige at tilsiget kom i mellom to fjellskrenter, så det var bare å renske fjellet og støpe en demning mellom disse skrentene og bassenget var faktisk klart til å fylles med vann. Så begynte graving av grøfter og legging av rør. All graving foregikk med håndkraft. Sommeren 1939 var det innlagt vann i hver husstand både i Bergergrina og Bergerbakken. Dette var jo et stort fremskritt for beboerne her.

Når det vedrører tiden for siste verdenskrig og tiden vi lever i dag, så er det en vesentlig bedring. Jeg kan huske at når vi skulle ha vinterveden i hus, så var det for det meste å bruke trillebår. I dag er det bil og henger i hvert hus. De første bilene jeg kan huske kom til grenda, var omkring 1930. Det var tyveårenes pedalforder.

Dette var noen glimt fra de gode gamle dager, som det sies i dag, jeg kan være enig i at det var i gamle dager, men at de alltid var gode kan diskuteres. Den gang var det nok ikke så enkelt å skaffe mat og klær til en stor barneflokk, for på den tiden var nok søskenflokken større enn i dag, men så var heller ikke fordringene så store.

Så vil jeg gå over husstandene og de som bodde der. En del av disse husstandene var i slekt med hverandre og etter hvert som årene gikk, ble det både barn og barnebarn, og det vil vise seg frem til i dag, at slektene griper tak i hverandre igjen i dette lille samfunnet. Ved en del undersøkelser har jeg kommet frem til en del datoer vedrørende dette.

Jeg vil da begynne med det første huset, på toppen som vi sa, jeg mener tomte hette **Grannegård**. Her kan jeg såvidt huske Johan og Lise Gårder satt på verandaen om sommeren. Johan var født 5.6.1863 d. 11.10.1930. Lise var født den 14.6.1864, d. 17.3.1933. Johan og Lise fikk ti barn. De kom fra Hov i Søndre Land: Anne Maria f. 24.4.1886 d. 3.7.1966.

Wiva f. 1888.

Laura f. 11.4.1890 d. 2.7.1963.

Janna f. 18.7.1892 d. 20.9.1899.

Jonetta f. 1894 d. 15.3.1908.

Laurits f. 16.5.1897 d. 15.5.1976.

Julius f. 12.7.1899 d. 28.1.1971.

Otta f. 13.10.1901.

Kristian f. 20.5.1904.

Harald f. 2.9.1906 d. 20.11.1911.

Anne Marie ble gm Martinius Bredeesen f. 17.11.1882 d. 28.3.1968. Jeg skal komme tilbake til hennes slekt senere. - Wiva ble igjen hos sine besteforeldre i Søndre Land og vokste opp der, ble gm Sigurd Hagen. De har en gutt, Finn. Han er gift og har to barn og bor på Hov. Da familien til Wiva har bodd på Hov i Søndre Land, har jeg hatt vanskeligheter med sikre data.

Laura ble gm Nils Sveum f. 13.5.1887 d. 27.8.1983. Nils hadde sitt arbeid ved Kistefoss. De bodde en tid på Nesebakken, men flyttet senere til Lauras barndomshjem, som hennes bror Laurits hadde tatt over. Laura og Nils fikk tre barn: Ragnhild f. 14.11.1912. Karen f. 14.3.1920 d. 12.6.1987. Thorbjørn f. 24.2.1923 d. 17.1.1981. Ragnhild ble gm Håkon Hansen fra Hønefoss. De fikk to gutter Bjørn og Roar. - Karen gm Ragnar Andersen også fra Hønefoss. De fikk en gutt, Finn Audun. Begge disse jentene bosatte seg i Hønefoss. Thorbjørn var ikke gift, Han bodde hjemme hos sine foreldre, senere da hans foreldre kom på aldershjemmet flyttet også han til Hønefoss. - Laurits gm Anna Frogner f. 2.4.1907. Hennes foreldre kom fra Telemark, Laurits tok over barndomshjemmet, de fikk tre barn: Lilly f. 15.12.1925, Egil f. 20.5.1929, Rolf f. 20.6.1931. Lilly ble gm Sigfred Sæther f. 23.9.1924. De har to jenter: Wenke f. 20.1.1945, Turid f. 13.11.1951. Lilly og Sigfred bosatte seg i Oslo. Egil f. 20.5.1929 reiste tidlig til Oslo, ble gift der og fikk en sønn. Rolf den yngste f. 20.6.1931 ble gift med Solfrid Hjørdis Hvalstad f. 17.6.1930. De har to gutter: Rune f. 7.12.1957 og Asle f. 17.2.1959. De bor i Skovly i Bergergrina.

Julius ble gm Ester Johansen f. 22.3.1897. Julius var fabrikkarbeider. De hadde tre barn: Alf f. 24.7.1917 d. 24.12.1984,

Edna f. 12.10.1921, d. 5.4.1977, Torgny f. 27.4.1928 d. 10.12.1971. Alf ble gm Edel Ovesen f. 4.8.1918. De fikk to barn Jan og Wenke. Jan f. 5.12.1943 gm Synøve Håberget f. 11.12.1945. De har to barn Anita f. 31.12.1965, Sissel f. 10.7.1968. Edna reiste tidlig til Oslo ble gift der med Martin Haugen, ingen barn. Torgny ble gm Marry Gundersen f. 1.1.1929 d. 3.8.1987. De hadde ett barn: Anne Karin f. 24.6.1949 gm Svein E. Gravbråten. Otta gm Anton Hansen f. 18.3.1878. Ingen barn. Kristian gm Dagny Alfredsen f. 3.12.1905. De har to barn: Alf f. 11.10.1927, Leif f. 4.5.1934 d. 9.11.1980. Alf ble gm Kari Delimarken fra Gran f. 7.2.1932. De har to barn: Astri f. 12.1.1955 gm Gunnar Antonsen f. 9.4.1950. De har tre barn: Morten f. 3.10.1974, Linda f. 17.3.1977, Lise f. 16.1.1983, Wenke f. 3.7.1956 gm Werner Opsahl 23.10.1950, 1 gutt Terje f. 14.6.1984, Leif gm Jorunn Pettersen f. 5.8.1931. De har to barn: Magne f. 17.3.1963 og Kristian f. 24.2.1965.

Så er det **Granum**, her bodde Anton hansen f. 18.3.1878 gm Karen Olsdtr. f. 22.2.1871 d. 25.12.1930. De hadde to gutter: Oskar Wilhelm f. 1.10.1895 og Arne f. 10.8.1900 d. 15.11.1983. Oskar Wilhelm ble gm Martha Pedersdtr. Berlie f. 21.9.1896. De har to barn: Gulborg f. 6.9.1915, Marry f. 17.10.1920. De ble begge gifte og har barn og barnebarn. Arne ble gm Trine Martinsen f. 9.12.1900 d. 21.11.1928. De hadde tre barn: Kitty f. 22.6.1919 d. 27.9.1963, Alf f. 5.4.1922, Bjørg f. 28.7.1927. Kitty ble gm Kåre Bredesen f. 22.3.1916. De har tre barn: Arne f. 18.5.1938 gm Grethe Fossum f. 10.3.1942. De har to barn: Hanne f. 29.12.1961 og Henning f. 10.8.1964, Thor f. 2.5.1944 gm Tove Myhre f. juni 1947. Ingen barn, Per f. 3.10.1956 gm Anne-Lisbet f. april 1960. Ett barn Stine Marit f. 9.12.1983.

Så er det Alf, han ble gm Olga Halvorsen f. 16.11.1917. De har tre barn Anne Marit f. 8.8.1949, Knut f. 1.2.1951, Per f. 1.2.1951, Alle tre er gifte og er bosatt på Jevnaker. Bjørg ble gm Edmond Berg, de ble skilt etter noen år, de fikk to barn Bjørn f. 21.10.1949, Rune f. 28.4.1957. Arne Hansen ble senere gm Reidun A. Nordlun f. 7.12.1910. De fikk ett barn Gerd f. 20.8.1932 gm Arne Olsen f. 2.8.1928. De har to barn, Sten Arild og Kato f. 3.12.1957 . Anton

Hansen ble også senere gift med Otta Gårder, de hadde ingen barn.

Så er det **Grønli 1**. Her bodde Edvart f. 1864 d. 12.3.1932 og Ingeborg f. 1968 d. 9.3.1927, med etternavn Grønli. De hadde fem barn: Hans f. 1888, Karen Elise f. 1891, Lina Augusta f. 1893 d. 1921, Paul Anton f. 1895, Ida f. 1901.

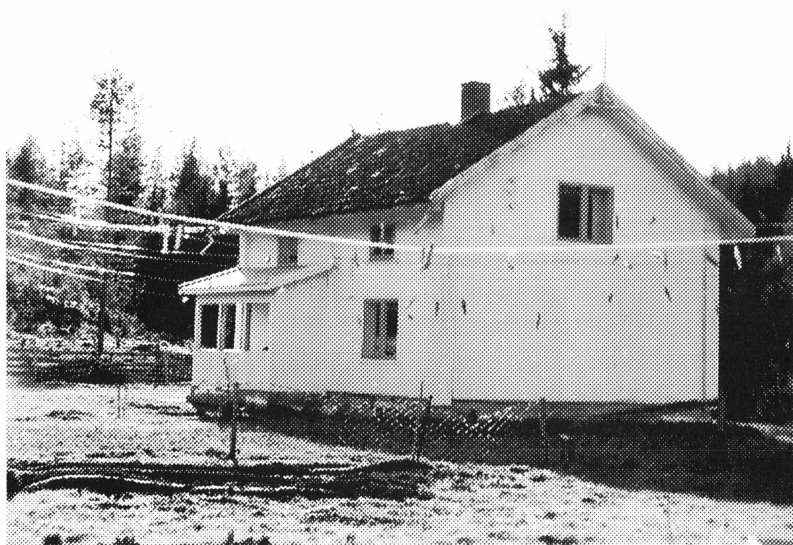
De fire gjenlevende barna har alle flyttet ut fra Bergergrina. Eiendommen ble kjøpt av Reidar Hammerstad i 1933.

Det var mange familier som flyttet ut og inn her inntil i 1941 da Harald Hoel kjøpte eiendommen. Harald Hoel f. 9.7.1912 d. 24.11.1974 gm Gunhild Fikerud f. 20.12.1920, de hadde to gutter Thorbjørn og Helge. Thorbjørn f. 26.1.1941 gm Bodil Myhre f. 24.11.1945, de har tre barn Kari f. 20.11.1964 og Bente og Tron f. 1.8.1969. Helge f. 5.3.1946 gm Kirsti f. juli 1946, de har tre gutter Espen, Trond og Magne. Da Harald Hoel i begynnelsen av 1960-årene tok over barndomshjemmet solgte han eiendommen til Marry og Torgny Gårder.

Så var neste sted **Linnerud**. Her bodde Nils og Lina Olsen. Nils f. 25.12.1874 d. 8.11.1962, Lina Jensdtr. f. 7.10.1880 d. 21.5.1965. De hadde åtte barn: Nelly f. 11.10.1901 d. 12.1.1974. Wilock f. 12.11.1902. Henry f. 19.6.1905. Eugenie f. 25.1.1907. Eugen f. 7.2.1910 d. 13.10.1968. Leonard f. 4.2.1912. Sverre f. 20.2.1918. Ragnar f. 13.12.1920. Nelly gm Kåre Stenberg f. 5.6. 1900 d. 18.9.1973. De har fire gutter: Aksel f. 29.7.1921 gm Liv Bekken. De har to gutter: Arild f. 18.6.1953 og Vebjørn f. 16.3.1959.

Henry f. 3.3.1923 gm Ruth Foss f. 21.10.1927. De har en gutt, Vidar, f. 14.2.1951.

Odvar f. 10.11.1930 gift men ingen barn, reiste tidlig fra Jevnaker. - Gjermund f. 29.9.1932 ugift d. 9.7.1971. Willock ble gm Borghild Johansen f. 13.5.1907, de har to barn Ingerid f. 23.1.1927 gm Bjørn Hansen, de har to barn: Ann Kristine og Øistein bosatt i Oslo. Så er det andre barnet til Willock, Tore f. 10.10.1933 gm Bodil Andstad f. 25.5.1941, de har to barn, Roger og Jorun, bosatt på Bergerbakken. - Henry reiste tidlig til Oslo, ble gift, men har ingen barn. - Eugeni gm Einar Wernersen f. 26.4.1901 d. 14.10.1964. De

Grønli 1

Grønli 2

har to barn Werner f. 10.7.1929 og Harda f. 6.7.1931. Werner ble gm Berit Fjell f. 13.8.1929, de har en gutt Frank f. 14.3.1950. Harda ble gift med Rolf Hansen, de har to barn, gutt og jente. Eugenie ble senere skilt og flyttet til Oslo. - Eugen var gift men hadde ingen barn, han bodde i Linnerud.

Leonard flyttet til Nitedal, ble gift og hadde tre barn: Sverre gm Nora Trulsen f. 4.11.1919, de har tre barn: Eva f. 17.8.1944 gm Arne Vedøy, Øyvind f. 1.7.1946 gm Inger-Lise Inger f. 15.7.1956 gm Kjell Eriksen. - Så er det den yngste Ragnar. han har vært gift og har ett barn. Han flyttet tidlig ut.

Så er det **Grønli 2**, det er mitt fødested, her bodde mine besteforeldre Hans og Karen. Huset ble satt opp i året 1898 av mine besteforeldre. Huset ble satt opp av laftet tømmer og med uthus for husdyrhold. De hadde vanligvis 2 til 3 kuer og like mange griser og en del høner. Hans f. 13.11.1853 d. 5.4.1930 gm Karen Pedersdtr. f. 5.5.1960, de hadde fire barn: Johan f. 1.10.1886 d. 5.2.1964, Karen f. 9.12.1925, Petter f. 7.8.1889 d. 1975, Ole Kristian f. 2.5.1891 d. 24.6.1976, Teoline Christine f. 13.3.1895 d. 30.9.1921, Johan gm Olga Josefine kommer jeg tilbake til v. Nygård. Ole Kristian gm Marthe Karine Engen f. 5.10.1985, hun kom fra Lunner på Hadeland. De tok over Grønli 2 omkring 1920 og holdt på med husdyr til omkring 1950. Ole Kristian og Marthe hadde 4 barn, tre gutter og en jente.

Hans Petter f. 22.2.1920 d. 18.10.1974, Paul Kristian f. 10.5.1921, Karin Magna f. 5.6.1922, Einar Magnus f. 12.7.1924. - Hans Petter ble gift med Klara Brørby datter av Johan Brørby f. 31.12.1880 og Julie Nøkleby f. 18.12.1885 d. 17.3.1961, Petter og Klara har tre barn: Solveig f. 4.1.1951 gm Roar Grine, f. 18.1.1948, fra Lunner herred. De har fire jenter: Hanne f. 11.9.1971, Tone f. 10.1.1973, Bente f. 23.3.1978, Gro f. 4.12.1979. - Ole Johan f. 13.5.1955, samboer med Lise Røine f. 3.3.1959. De er bosatt på Heen i Ringerike. Der er ett barn. Nr. 3 Bjørn f. 19.1.1967 bor hjemme hos Klara i Grønli 2. Paul Kristian f. 10.5.1921 gm Bjørg Magnussen f. 23.11.1927, datter av Kristoffer Magnussen f. 25.4.1902 d. 10.8.1987 og hustru Karen f. 4.4.1906, Paul og Bjørg har to barn: Pål f. 24.9.1951 gm Sissel Knutsen f. 11.2.1956, datter av Kristen f.

3.5.1916 og Margot Bergseng f. 16.10.1922. Hun kommer fra Ringelien. Pål og Sissel har en gutt, Atle f. 7.4.1954, Kari f. 7.4.1954 gm Egil Grina f. 17.6.1946 i Lunner på Hadeland. Egil er sønn av Arne Grina f. 11.3.1920 og hustru Astrid f. 29.5.1925. Kari og Egil har ett barn, Espen f. 4.3.1979. De har eget hus ved Balangrud skole i Vestre Lunner.- Karin Magna f. 5.6.12922 gm rorlegger Odd Andresen f. 5.7.1920, sønn av mekaniker Rudolf Andresen f. 20.9.1891 d. 27.2.1959 og hustru Hilda Pedersen f. 4.9.1893 d. 9.2.1978. Karin og Odd har to barn: Randi Irene f. 22.5.1948 gm byggmester Knut Bunde f. 8.11.1945, sønn av gårdbruker Erik Bunde f. 23.12.1914 d. 28.7.1982 og hustru Bertine f. 13.2.19..d.13.9.1976 fra Vang i Valdres. Randi og Knut har to barn, Odd Erik og Anne f. 17.7.1971 de er også tvillinger. Knut og Randi bygde første hus på Samsmoen, bodde der ca. 17 år, men har nå bygd villa i Oslo og er bsoatt der. Odd og Karins andre barn er Marit Helene f. 9.1.1952 gm Truls Flaskerud f. 2.3.1949, de har en jente Marthe f. 25.2.1975. Marit og Truls har bygd seg hus på Samsmoen og er bosatt Randsfjord.

Så er det yngstemannen, Einar Magnus f. 12.7.1924 gm Gerd Marie f. 29.10.1933 de har tre barn: Stig Eirik f. 17.8.1955, har ett barn Jeanette f. 24.2.1984, sammen med Elin Ovnerud f. 30.8.1963. Elin er datter av Thorbjørn Ovnerud f. 13.5.1936 og Ester Olsen f. 5.5.1938, fra Jevanker. Stig er nå bosatt på Hallingby.

Nr. 2 er Heide Margrethe f. 5.5.1963 gm Birger Sethren f. 29.7.1960 sønn av Arnt Sethren f. 9.12.1934 d 1.8.1987 og Anne Bålerud f. 9.9.1940 fra vestre Bråndbu. Heidi og Birger giftet seg den 22. november 1986 i Jevnaker kirke. De har satt seg opp hus på Samsmoen og er bosatt der.

Nr. tre Ole Kristian f. 17.1.1966 er ikke gift, han er bosatt hjemme.

Så er det den yngste av fars sosken, Teoline Christine. Hun ble gift med Einar Olaussen f. 2.11.1895 i Nordre Land. De giftet seg den 26. juni 1920. De hadde et barn Erling Karsten f. 24.9.1921. Hans mor Teoline Christine døde dagen etter Karsten ble født. Hun ble gravlagt ved Randsfjord kapellkirke 30.9.1921. Erling Karsten ble gift med Liv Rustand f. 27.6.1918 d. 16.3.1958. Karsten døde 14.1.1984.

De fikk en datter Ingjer f. 24.1.1945. Hun ble gm Kåre Erik Andersen. De har også en datter Liv Katherin f. 26.4.1978. De er bosatt på Samsmoen.

Så er det **Grønlie 3**. Den første eier jeg vet om her er Ludvik og Mathea Paulsen. De solgte dette huset til Anton Hansen ca. 1910. Denne Anton Hansen er den samme som Anton Hansen som bodde i Granum. Anton solgte Grønli 3 året etter, altså i 1911 til en bymann, Anton Martinsen. Han hadde manufakturforretning i Oslo. Herr og fru Martinsen, som vi sa, hadde en sønn Birger, men jeg har ingen data på disse da de bare brukte stedet som feriested.

Så noen år etter krigen ble dette stedet solgt igjen, denne gang var det Gunvald A. Nordlund. Gunvald var f. 19.12.1898 d. 24.11.1979. Han var gm Gudrund Gunneriussen f. 15.11.1911. De har en sønn Tom f. 5.12.1948. Han er gm Eli Karin f. 13.4.1950. Tom og Eli har to barn Brede f. 6.9.1974, Baard f. 23.9.1977. Tom og Eli bygde sitt første hus på Samsmoen, men så i 1987 ble det bestemt at det gamle huset Grønlie 3 skulle saneres på grunn av den nye veien igjennom Bergergrinda. Så bygde Tom og Eli generasjonsbolig på Bergerbakken. Så nå bor Gudrun sammen med dem der.

Artikkelen avsluttes i neste nr.

Julekonkurransen - - forslag til løsning

Av Terje Tandsether

Den 13. november 1819 ble det holdt skifte etter avdøde Marte Olsdtr. Korret på Toten (Toten, Vardal og Biri skifteprotokoll 1812-1822 side 227b). Hun var gift med Nils Mikkelsen og etterlot to barn: Ole von Ahnen (uekte) og Helene, 24 år og ugift. I skiftet kan vi lese følgende: Etter nærmere betenkning sa stervboenkemannen at den avdøde hadde, forinden hun inngikk i ekteskap med ham, etterlatt seg en uekte sønn ved navn Ole von Ahnen, som etter rykte troedes å være død som livstidsfange på Akershus festning. Med avdøde hadde enkemannen datteren Helene som var hos faren.

I kirkeboka finner vi at Nils Mikkelsen Valle og Marte Olsdtr. Brunsberg giftet seg 7.10.1791 og at de hadde barna Ole dp. 8.2.1792 og Helene f. 1796. I 1801 var de husfolk under Prestesæter. Marte Olsdtr. Korret døde av blodgang 1.9.1819, 50 år gammel.

Spørsmålet er nå om det er denne Ole som var døpt 1792 som er identisk med Ole von Ahnen. Han er innført i kirkeboka som sønn av Nils Mikkelsen og kalles Ole Nilsen i folketellinga 1801. Men det er ikke begravet noen Ole Nilsen på Toten mellom 1801 og 1819 som kan passe, bortsett fra en Ole Nilsen Husestuen som døde 20 år gammel i 1811. Det kan derfor tenkes at Ole Nilsen hele tida er skrevet med feil farsnavn, og at han i stedet var sønn av *Preben von Ahnen*. Mora Marte Olsdtr. bodde på Brunsberg (ved Gihle) ved vielsen, samme sted som Preben von Ahnen bodde, og noen annen von Ahnen som kan være far til Ole von Ahnen finnes ikke.

En konklusjon må derfor bli at Johan Henrik von Ahnen og Ole «Nilsen» kan ha vært halvbrødre med felles far. Som nevnt i tidsskriftet var Johan (dp. 14.6.1791) og Ole på samme alder. Ole «Nilsen» må da være identisk med den Ole Frøsager som er nevnt i rettsaken mot Johan.

TERJE TANDSETH FANT OLE VON AHNEN!

Terje Tandseth leverte sitt korrekte svar på julekonkurransen i vår. Jan Eilert Jaatun var riktignok først ute, men etter avtale på forhånd var redaktøren å regne som inhabil, idet han var i startgropa lenge før alle andre.

Ad Terjes svar: Han kunne godt ha poengtert at ekteskapsinngåelsen skjedde bare 4 måneder før Ole ble født. Videre kalles han, som referert av meg, Ole "Frøsager" i rettsaken 1805. Frøsåk ("Frøsager") var en av de to gamle husmannsplassene under Prestsæter - og "vår" familie var nettopp husmannsfamilie under Prestsæter i 1801.

Vårt problem illustrerer bl.a. en artikkel "Biologisk far får ikke bli pappa" i VG 17.10. 1994. I vårt tilfelle er det ingen tvil om at Preben von Ahnen var den biologiske faren. Som vi ser forteller ektemannen Nils Mikkelsen sjøl at kona hadde sønnen Ole von Ahnen utenfor ekteskap, enda Nils samtidig var årsaken til at Ole ble hetende "Nilsen" i offisielle kilder.

Jeg nevnte i utlysningen at problemet også kunne løses via utenbygds kilder. I et tingsvitne i Nord-Hedmark 24. juni 1816 forteller Hans Svennerud fra Nes at i oktober 1813 kom "en ubekjent person som foregav at være fra Toten og kalte seg Ole von Ahnen til vitnets hus..." Den kjente bondeføreren Halvor Hoel var forøvrig det andre vitnet. Poenget er at Ole sjøl kalte seg Ole von Ahnen som voksen. Tingsvitnet skulle brukes i en rettsak mot Ole angående et tyveri i Eidsvoll. Sammen med opplysningene i denne rettsaken får vi samme konklusjon som vi har fått ut fra Toten-kildene. Forøvrig lar vi Ole von Ahnens interessante livshistorie ligge i denne omgang. Tross alt blekner den mot halvbroren Johan von Ahnens historie, en person som i sin tid var godt kjent innen daværende Justis- og politidepartement. En gang ble Johan plassert på brygga i London med 3 pund sterling fra den svensk-norske staten!

Svein-Erik Ødegaard

Fogden Michel Olufsson Storm

Av Kolbjørn Sundby

Michel Olufsson Storm (1618-89) var fogd i Nord-Norge, og skulle som sådan ikke være av særskilt interesse for lesere av dette tidsskrift. Når han likevel bør være det for noen av dem, skyldes det at han nok befinner seg på deres anetavle. Michel Olufssons datter Else (ca. 1651-1737) var nemlig gift med sokneprest Hans Hansson Sommerfelt (ca. 1640-1687) i Vardal.

Den senere fogden ble født i Århus i Danmark den 16. juni 1618 av foreldre borger Oluf (Olle) Michelsen Storm og hans hustru Benedigte Rasmusdatter. Seks uker etter sønnens fødsel døde imidlertid faren i den pesten som da herjet. Moren ble senere gift på ny, og sammen med sin nye ektemann sørget hun for Michels oppfostring og opplæring, først i hjemmet og senere hos skolemester Søren Krusse.

I 1630 tok hans stefar ham med til sitt søskenbarn i København, Hans Mortensen Wiibye, som var underskriver på Kongl. Majestets Kledekammer. Der var Michel Olufson ett år, hvorefter han flyttet til Kongl. Majestets monsterskriver Derik Worm ved den store smien på Bremerholm. Etter vel ett år ble han ansatt hos Kongl. Majestets skipskaptein Michel Mortensson. Her skulle han være med på å hente hjem til Danmark den sachsiske prinsesse Magdalena Sybilla. Deretter kom Michel Olufsson Storm i tjeneste hos Kongl. Majestets guvernør i Christianopol i Blekinge, Erich Krabbe. Her avanserte han i 1642 til slottsskriver på Stjernholm slott og tillike proviantskriver i Christianopol.

I 1643 ble han fogd hos Christen Lange til Rønnisholm. Det inkluderte også fogdfunksjonen ved Viborg domkapitels godser. Karrieren her fikk imidlertid en brå slutt året etter, da svenskene invaderte Jylland. Oluf Michelsson dro da til København. Under forhandlingene om freden i Bromsebro

tenestegjorde han ved Kancelliet. Etter fredsslutningen vendte han tilbake til sin fogdbestilling. Senere, i 1646, kom han i forbindelse med tidligere krigskommissær Preben von Ahnen, som da var Kongl. Majestets amtmann over Nordlandene. Det var dette som skulle bringe Michel Olufsson Storm til Norge.

Preben von Ahnen gjorde ham nemlig til Kongl. fogd over Helgelands fogderi. Da var Michel Olufsson bare 28 år gammel. Etter ett år på Helgeland ble han i 1647 fogd i Vesterålen, og var der til 1651. Da ble han fogd i Salten, og var det i 32 år (med ett års avbrudd). Til sammen ble det da 37 år som fogd i Nord-Norge. Det er den siste perioden, de 32 årene i Salten, vi vet mest om.

Michel Olufssons tid som fogd falt i slutten av en periode da fogdinstitusjonen endret karakter. Det var lensmannen, Preben von Ahnen, som først gjorde ham til fogd, mens han som fogd i Salten senere ble bestallet av Rentekammeret. Han gikk derved over fra å være lensmannstjener til å bli Kongl. Majestets Foged også i realiteten.

Som påtalemyndighet og administrator av bygdetingene, og som oppbørselsbetjent, hvilket kunne kombineres med kredittytelser og handel, ble Kongl. Majestets Foged en lokal maktfaktor av en helt annen betydning enn da han bare var lensmannens fullmektig. Sammen med sorenskriveren og presten ble fogden statsmaktens viktigste redskap i lokalforvaltningen. Fogdens arbeidsoppgaver ga ham også mulighet for å skaffe seg selv en helt annen økonomisk status enn tidligere. Mange fogder ble selv store eiendomsbesittere. Michel Olufsson Storm var en av dem.

Allerede i sin tid som fogd i Helgeland og i Vesterålen skaffet han seg formue i form av gårder og gårdparter. Men først da han kom til Salten ble det større dimensjoner over det. Allerede det året han tiltrådte i Salten - 1651 - tok han over begge brukene på Løp, en storgård en mils vei nord for Bodø. Ved å slå sammen de to brukene fikk han helt andre muligheter for stordrift enn på den egentlige fogdgården Jensvoll øst for byen. Også den fortsatte han imidlertid å drive som underbruk.

I tillegg skaffet han seg betydelige eiendommer både i Hamarøy, Kjerringøy, Bodo, Skjerstad og Gildeskål. Mye av dette var gammel bondeodel. Og Michel Olufsson Storm fulgte det vanlige fogdmonsteret for å slå til seg eiendommer: Forst utlån av penger mot pant i jord og eiendom, og så overtagelse når skyldneren ikke kunne betale.

Men Salten - fogden hadde ikke bare forstand på jordbruk, han drev også stordrift på havet og kremmervirksomhet. Etter hvert ble han derfor en rik mann. Men det viste seg til slutt at det hele hvilte på utrygg grunn. Da Michel Olufsson Storm tok avskjed som fogd i 1684, gikk jordegodset med til å dekke hans forpliktelser overfor Kronen.

Etter at han hadde fratrådt som fogd, ble han beordret til å fungere som amtmann over Nordland i amtmann Geddes fravær.

Michel Olufsson Storm døde i 1689, og ble begravd i koret i Bodo (nåværende Bodin) kirke, nord for alteret. Slik gravlegging av standspersoner inne i kirkene var vanlig på 1600- og 1700-tallet. Hvorvidt der finnes levninger av Michel Olufsson Storm er ukjent. Karl Vibe Müller foretok i 1963 på vegne av Riksantikvaren utgravning av tre mindre felt i Bodin kirke. Flere steder ble det konstatert at det sto kister i inntil tre lag. Ingen kister ble imidlertid gravd ut, og i funnlisten forekommer ingen navneplater.

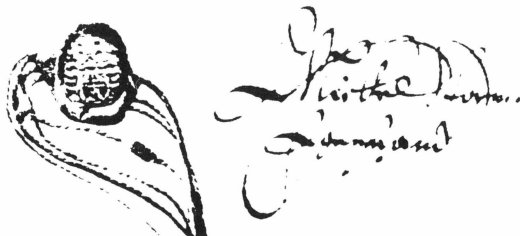
Liktalen over Michel Olufsson Storm ble holdt av sogneprest Hans Brun i Gildeskål. Manuskriptet fins fremdeles på Universitetsbiblioteket i Oslo. Det er kilde til de opplysninger vi har om Michel Olufsson Storms oppvekst og ungdom i Danmark.

Talen inneholder dessuten opplysninger om at han i 1649 «hafuer beded til den dyde-rige og Megit Gud-Frogtige Pige Sophie Christensdatter Bloch». Hun var datter av den daværende fogd i Salten, Christen Jensson Bloch, som Michel Olufson overtok bestillingen etter i 1651.

I sitt 40-årige ekteskap fikk paret åtte levende barn. En av døtrene ble gift med Jesper Andersson Kolderup, som på sin side ble Michel Olufssons etterfølger som fogd.

Liktalen inneholder også vurderinger av avdøde i forskjellige relasjoner. Blant annet har han i følge presten «Værit en sagtmodig Moses i sin Bestilling og en Abraham i Sit Huus.»

For en som ikke er teologisk kyndig, lyder det som om han må ha vært en bra mann. Hvorvidt dette har vært en fremherskende oppfatning også blant bønder og fiskere i Salten, vet vi ikke noe sikkert om.

Navnetrekket og seglet til futen Michel Olufsson Storm på Løb 25. desember 1672. Foto: Riksarkivet.

Kilder:

Aage Barfoed: Slekten Sommerfeldt - Sommerfelt. Oslo 1954.

Dansk-norsk personalhistorisk tidsskrift. 2 V (E. A. Thomle:

Ligprædiken over Foged Michel Storm.

Norsk Slekthistorisk tidsskrift XXI (1968): K. Bloch:

Nordlandsslektene Hveding og Bloch.

Rolf Fladby: Fra lensmannstjener til Kongelig Majestets Foged.

(Universitetsforlaget 1963).

Alf Kiil: Arkivkunnskap. Statsarkiva. (Futene).

(Universitetsforlaget 1969).

Bodin bygdebok, I første del 1962, II annen del 1983.

Terje Gudbrandson: Fra Bodø i danske-tida. (Oslo 1974).

OTTAR - pop. vit.sk. tidsskrift for Tromsø Museum, nr. 169:

Gerd Stamsø Munch: Begravelser under kirkegulvet.

Brev av 26.02.1992 fra Universitetet i Tromsø v/ Gerd Stamsø

Munch til forfatteren.

BISPETRADISJONEN - EN EPILOG?

av

Lars Løberg

Svein-Erik Ødegaards artikkelserie om Lodin-slekta fra Land er et imponerende arbeide. Som alt annet Ødegaard gjør, er serien tuftet på nitidige empiriske studier, hvor også mye nytt og viktig kildemateriale trekkes fram og settes i system. Det har således vært interessant å følge hans kartlegning av sjeldne fornavn og slektskapsforholdene mellom de ulike bærerne. Dette er et arbeide som ikke bare har slekts-historisk interesse, men som også kan bidra til å styrke vår viten om navnetradisjon og oppkallingsregler i eldre tid.

I denne sammenhengen drøfter han også den såkalte bispetradisjonen, hvor han først påviser at den opprinnelige tradisjonen er feilaktig for så avslutningsvis å sette den inn igjen i en annen sammenheng hvor han finner såvidt mange likhetstrekk mellom tradisjonen og hans egen forskning at han finner det mer sannsynlig enn ikke at Land-åsen/Garder-slekta stammer fra bispens nøkkelvinne.

Ødegaard understreker at forbindelsen ikke er bevist. Selv er jeg tilbøyelig til å mene at Ødegaards forskning faktisk bidrar til å svekke tradisjonen, slik at bispetradisjonen nå står svakere enn noensinne.

Sentralt i Ødegaards argumentasjon er at tradisjonen har et såvidt spesielt innhold og har hatt en slik utbredelse og tyngde at den må gis betydelig vekt som sjølstendig kilde. Riktignok har han sannsynliggjort at tradisjon eksisterte så tidlig som ca år 1800, men ikke at tradisjonen var utbredt på den tiden eller for den saks skyld på noe tidspunkt nærmere den tiden hvor de faktiske begivenhetene skal ha funnet sted.

Ødegaard gjør selv et viktig skille i Ole Christoffersen Alfstads nedtegnelse mellom selve slektsrekka, som begynner med Johannes Landdaasen, og et tillegg, som inneholder selve bispetradisjonen - Johannes avstamning fra Hamarbispn. Et poeng som Ødegaard nevner er muligheten for at tillegget er av nyere dato, at bispetradisjonen altså ikke var med i Alfstads egen oppteignelse. Mer sentralt er imidlertid at på det eneste punkt i selve bispetradisjonen som Ødegaard har vært i stand til å kontrollere så er tradisjonen feil. Hverken Johannes eller Oluf Landåsen hadde patronymikon som stemmer med tradisjonens Jens Carlsen. Dette gir altså en feilprosent på 100 der hvor vi har kontrollmulighet. Hva er det da som tilsier at vi skal tro på det som ikke lar seg kontrollere?

At gamle slektstradisjoner ofte har en kjerne av sannhet, er nok riktig. Sannheten er imidlertid ofte såpass forvrenget at selve hovedbudskapet blir feil. Argumentet om at man ikke våget å dikte seg et opphav på denne måten er dessuten feil. Å påtale en slik feil offentlig kunne derimot lett skape problem, og etter en generasjons stilltiende aksept var nok tradisjonen langt på vei blitt en akseptert sannhet.

Faktum er at de fleste slike slektstradisjoner ikke lar seg bevise. Noen ytterst få kan direkte falsifiseres, men for det store flertall blir tradisjonen stående som et troverdighetsspørsmål. I all annen vitenskap påligger det den som fremmer påstanden å bevise den. Innen slektsgransking synes det derimot å være tvert om. Eventuelle skeptikere får vær så god påvise feilen. Dette er på grunn av kildemangelen som regel enda vanskeligere enn å føre bevis for en slik tradisjon. Der hvor kildene sier stopp er det bare fantasien som setter

hinder for hva som kan ha vært, så også med bispetradisjonen.

Hva er det så som gjør at Ødegaard velger å tro at tradisjonen likevel er riktig, omenn ad andre veier enn i den overlevering han har belegg for? Jeg stilte i mitt innlegg i VST 1/94 4 konkrete krav til indisier på at folket på Landåsen skulle være av bispens slekt. Ødegaard nevner ikke disse, men diskuterer isteden 6 konkrete punkt i tradisjonen. I diskusjonen finner han så en mulighet, riktignok med forbehold, for at bispen hadde funnet en svensk nøkkelkvinne som etter flukten ble den Damøy Narum vi finner i skattelisten i 1528, og som kan være stammor for alle senere Damøyer. Her strekker imidlertid selv Ødegaard seg lengre enn skinnfellen rekker.

To problem i Ødegaards diskusjon gjelder selve Damøy-navnet. Det gjelder for det første hvor navnet kom fra og for det andre hva slags oppkalling som lå til grunn. Ødegaard har foruten Damøy Narum funnet navnet belagt i Jönköping i 1516 og i Hedemora i 1535. Hans nokså oppsiktsvekkende konklusjon er da at det bak de 2 svenske Damøyene må befinne seg flere, mens det ikke behøver å være tilfelle med den norske. Konklusjonen er kanskje nærliggende om en bare ser på forekomsten i det bevarte materialet. Da blir det dobbelt så mange svenske som norske, eventuelt like mange om de svenske tilhørte hver sin generasjon. Ser en imidlertid på frekvensen som andel av befolkningen, blir forholdet det motsatte. Damøy er fortsatt et uhyre sjeldent navn, men statistisk sett sjeldnere i Sverige enn i Norge. Tar en hensyn til mengden av det bevarte kildematerialet, blir den relative frekvensen enda høyere i det norske materialet.

Dette beviser selvsagt ikke at de svenske Damøyene faktisk var norske. Navnet er så sjeldent at det ikke kan klassifiseres som enten norsk eller svensk. Sannsynligvis har de 3 Damøyene et felles opphav. De er ikke i slekt, men er eksempler på nye navn som slo inn over Norge (og Sverige?) på den tiden - en mulig parallell til Crystal på 80-tallet. Herigjennom aktualiseres også oppkallingsspørsmålet. Tore H. Vigerust påviste i artikkelen "Endringer i middelalderens navneskikk" (Middelalderforum nr 1/2 1985) hvordan nye navn har kommet inn og

samtidig fortrenget eldre navn. Derigjennom påviser han også at den navneoppkallingstradisjon vi opplever som norm på 1800-tallet slett ikke fungerte på samme måte i middelalderen. Tvert i mot hevder han at "Noen såkalte oppkallingsregler på dette felt kan det ikke ha eksistert i denne tiden. De som har lest slektshistorie (...) som forteller noe annet, bør gå denne litteraturen etter i sommene: Er den kanskje utarbeidet med navneoppkalling som en av **forutsetningene**?"

Damøy Narum behøver altså hverken være svensk eller bestemor til Damøy Landåsen. Den siste er opplagt oppkalt etter den første, men om det skyldes slektskap eller andre forhold, er uvisst. Ødegaard viser at Damøy Narum enten var fattig eller såvidt velstående at hun var skattefri. Var det siste tilfellet, ville det ikke være urimelig om hun lot seg oppkalle enten via fadderskap eller testamentariske disposisjoner. Svaret får vi trolig aldri.

Det Ødegaard i realiteten har bevist er at tradisjonen er feil på det eneste punktet han har vært i stand til å kontrollere den. Å gå ut fra at den er riktig der hvor en ikke kan kontrollere den er en metodisk feilslutning. Slekten fra Landåsen stammer trolig fra Damøy Landåsen, men det er uvisst hvorvidt hun stammer fra Damøy Narum. Det finnes dessuten ikke tilstrekkelig holdepunkt for at Damøy Narum var bispens nøkkelpike, en si at hun hadde barn med ham i det hele tatt. Før det kan bevises at bispens virkelig etterlot seg livsarvinger, er det ikke fruktbart å bruke bispetradisjonen som genealogisk bevismateriale.

Med dette er vi tilbake ved kjernen i bispetradisjonen. Som tradisjon er den en del av den type "krydder" som skaper liv i en slektshistorie-fremstilling. Tradisjonen bør derfor tas med. Men å bygge luftslott på bispens eventuelle avstamning har inntil videre ingenting med slektshistorien til Landåsen/Garder å gjøre.

LODIN-SLEKTA FRA LAND

DEL 8: DAMØY-SUPPLEMENT

Av Svein-Erik Ødegaard

Det ekstremt sjeldne kvinnenavnet Damøy ble drøftet i artikkeldel nr. 4. Videre har denne biten fått et viktig tillegg i del 7 i forbindelse med diskusjonen om opphavet til Landåsen-slekta. I del 4 presenterte jeg 15 Damøy-er innen vår region. Det ble understreket at "Vi pretenderer ikke å ha registrert samtlige." Ikke overraskende har det dukket opp flere Damøy-er.

Siden Damøy-navnet impliserer Landåsen-avstamning - og etter mitt syn i del 7 også mulighet for avstamning fra biskop Karl - blir et supplement her vesentlig. Nå er det andre som har brakt de nye Damøy-ene på bordet, så denne artikkeldelen er fra min side i sin helhet ikke annet enn redigering av andres arbeid. Vi fortsetter nummereringen fra nevnte del 4.

16. Damøy Amundsdatter

Gjennom Jan Eilert Jaatun har jeg mottatt en kopi fra "Hringariki", Medlemsblad for Ringerike slektshistorielag, nr. 2, desember 1994. Der har Thorleif Solberg skrevet av et skifte etter Anne Engebrets-

datter på Vaker i Norderhov, avholdt 26. august 1744, med fortsettelse 30. mars 1745, inkludert referat fra brev angående arveberettigede. En slektsoversikt er også satt opp på basis av opplysningene i disse kildene (kilde: skifteprotokoll 14 for Ringerike og Hallingdal).

Anne Engebretsdatter hadde en halvbror Amund Amundsen som skulle være død i Lier uten livsarvinger. Senere ble det klarlagt at Amund hadde bodd på Eggeeie og hadde vært gift med Berte Pedersdatter - som ennå levde og var bosatt på Strømsøe - og fra dette ekteskapet hadde han en sønn Lorents Amundsen som levde. Felles mor for Anne Engebretsdatter og Amund Amundsen var Boel Amundsdatter.

Boel Amundsdatters søsken var ifølge skiftet følgende:

A. Barbro Amundsdatter, ved døden avgangen og etterlatt seg en sønn Amund Eriksen fra Hole, fullmyndig.

B. Damøy Amundsdatter, som også er død, gift med Svend Moen, også død. Deres barn er:

1. Tore Svendsen, død, etterlatt seg en sønn Svend Toresen fra Viul.

2. Ole Svendsen, død, etterlatt seg følgende barn: a) Svend Olsen ved de gevorbene, b) Anders Olsen Tambour, c) Anne Olsdatter, ugift d) Kari Olsdatter gift med Erik Monsen, og e) Eli Olsdatter, ugift.

3. Hans Svendsen, død, og etterlatt seg i ekteskap med Anne Engebretsdatter en sønn Guttorm Hansen, 17 år.

4. Gudbjør Svendsdatter, død, og i ekteskap med Ole Halvorsen etterlatt seg følgende barn: Halvor Olsen, Siri og Gunild Olsdøtre, alle umyndige.

5. Anne Svendsdatter, enke, boende på Bærum jernverk.

6. Kirsti Svendsdatter, gift med Christen Iversen Halstenrud.

C. Signi Amundsdatter, oppholder seg på Hadeland.

D. Marte Amundsdatter, likeså på Hadeland.

Senere, ved skiftet 30. mars 1745, framkom ytterligere arvinger etter ei søster. Hennes "sanne arvinger" var bosatt i Gran og

Jevnaker, altså også på Hadeland. Vi får derfor:

E. NN Amundsdatter, gift med en Jens, barn: a) Hans Jensen, og b) Marit Jensdatter, død, etterlatt seg barna: Peder, Nils og Hans Eriksønner, Anne Eriksdatter gift med Bertel Skrukkeli, Mari Eriksdatter og Margrete Eriksdatter, gift med Peder Brønsåseie.

Supplement fra Per Jacob Desserud

Fra Per Jacob Desserud, Ålesund, mottok jeg et omfattende supplement datert 29.12. 1994. Deler av dette er redigert nedenfor.

Angående nr. 4, Damøy Endresdatter født Elken, kan Desserud meddele at hun - som broren Ole Endresen - havnet på Forten. Damøy Endresdatter Elken giftet seg i 1708 med Ole Torstensen Forten. Disse hadde barna Karen, dp 1709, og Endre, dp 1712.

Angående nr. 7, Damøy Olsdatter, så ble hun født på Forten i 1712. Foreldre var Ole Endresen i hans ekteskap med Karen Amundsdatter Nes (død 1714), inngått 1708. Ole Endresen fra Elken var først gift med Anne Henriksdatter Forten, død 1708, som tidligere hadde vært gift med Torsten Halvorsen Forten.

Angående nr. 6, Damøy Kristensdatter, ble Kristen Nilsen Smedsrud gift i 1766 med Marte Iversdatter Kjørven, brukere ennå i 1801-tellingen. Damøys mor var altså ikke Else Alfsdatter, men som Desserud skriver: "Kan det heller være slik at Else Alfsd. var gift med enkemannen Nils Kristensen? Else lever i 1801, er på føderåd."

Så har vi nye Damøy-er, registrert av Desserud:

17. Damme Paulsdatter Bilden, Gran

Det ble avholdt skifte på Vestre Bilden 1. juni 1703 etter Paul Gudbrandsen, f ca 1653, gift med Inger Sevaldsdatter. De hadde barna Jakob, senere bruker av Bilden, Mari på 29 år og "Damme"

på 20 år. Som Desserud påpeker er denne Damøy med i Jan Eilert Jaatuns stamtavle i 2/1988, s. 132. Inger var altså datter av Sevald Andersen Elken, gift med Damøy Lauritsdatter Landåsen.

18. Damme Sjursdatter (Siversdatter) Ensrud, Gran

Hun var gift med Hans "Henningsen?" Ensrud. a) Henning Hansen Ensrud, f ca 1695 etter alderoppgave ved begravelse, ble gardbruker på Drøvdal og var i det minste Hans' sønn. Videre hadde Hans og Damme ihvertfall følgende barn sammen: b) Marta, dp 1707 og begr. 1713, c) Maren, dp 1711 - er muligens "Mari" Hansdatter Drøvdal, gift 1736 med Lars Pedersen f. Kjekshus, til Dal i Gran, og d) Marte, dp 1715. Forøvrig påpeker Desserud Sevald-navnets sterke tilknytning til Ensrud tidlig på 1700-tallet.

19. Damme Jensdatter Dynnaeie, Gran

Jens Pedersen Dynnaeie ble gift i 1744 med Sigrid Pedersdatter, og disse hadde følgende barn: a) Eli, dp 1745, gift 1770 med Ole Paulsen Dynnaeie, b) Damme, dp 1747, gift 1776 med Jens Nilsen Lynneeie, og c) Anne, dp 1751. Jens Pedersen blir gift 2 1764 med Mari Paulsdatter Kraggerud, og får barna d) Siri, dp 1765, e) Peder, dp 1767, og f) Siri, dp 1772.

Jens Nilsen og Damme Jensdatter får barna, alle døpt Dynnaeie: a) Siri 1783, b) Berte 1785, c) Jens 1787 og d) Gudbjør 1789. Desserud kan ikke finne familien igjen på Hadeland i 1801. Derimot har han funnet ei Damme Jensdatter som enke, innerst og betler på Vakereie i Norderhov i 1801. Hennes alder skal være 62 år, og han har ført henne opp som en annen Damme Jensdatter. Dette er selvfølgelig mulig, men foreløpig lar jeg muligheten stå åpen for at det dreier seg om samme person og gir ikke sistnevnte et eget nummer.

20. Dammei Hansdatter Vestre Berg, Norderhov

Hans Pedersen Berg, f ca 1650 og begravet 1719, skifte 1720, var gift 1 med Mari Amundsdatter, med sønnen Ole, neste bruker. Hans var gift 2 med Anbjør Haraldsdatter, med barn: "Dammei", gift med Kolbjørn Olsen Berg, og Kari, gift med Anders Tordsen Klækken.

Som Desserud skriver er vel Dammeis mor da - ut fra det sjeldne Damøy-navnet - identisk med den Anbjør Haraldsdatter som jeg under nr. 10 har nevnt som datter ved skiftet etter Harald Pedersen Hovde i Biri 18. april 1668, gift med Damøy Torgersdatter.

Oppsummering

Jeg har altså gjennom andre mottatt et supplement på i det minste 5 Damøy-er på Hadeland og i Norderhov på Ringerike. Nr. 16, Damøy Amundsdatter, hadde 3 søstre på Hadeland, så jeg regner med at også hun hadde Hadelands-bakgrunn. Nr. 17, Damøy Paulsdatter, nr. 18, Damøy Sjursdatter og nr. 19, Damøy Jensdatter, var fra Hadeland. Sistnevnte kan være identisk med den tiggende enka av samme navn i Norderhov i 1801.

Den eneste Damøy som sikkert var født på Ringerike, nr. 20 "Dammei" Hansdatter, må ha arvet sitt navn etter mormora Damøy Torgersdatter på Hovde i Biri. Sammen med overføringen av navnet fra Landåsen i Land til Elken på Hadeland har vi her eksempler på spredning av sjeldne navn til nye - om ikke svært fjerntliggende - bygder.

I neste artikkeldel skal vi komme med et Egidius-supplement når det gjelder 1700-tallets slektshistorie i Land. Jeg har ikke tenkt å følge opp forskjellige tråder i stadig nye artikkeldeler. Men etter at jeg behandlet Egidius Lodinsen Gjevele og hans etterslekt, har det kommet flere henvendelser angående problemer knyttet til Egidius-navnet i yngre tid.

Norsk Slekthistoriske Forening

- gir ut eget tidsskrift og medlemsblad. I medlemsblad nr. 3 for 1995 som kom i host er det blant annet referat fra et arkivseminar ved Hurdalssjoen kursenter i mai i år videre historikk om Grenland Ættehistorielag som ble stiftet i 1973 og som gir ut medlemsbladet «Ætt og Annet» med to nr. pr. år. Videre får vi høre at Norsk slekthistorisk Forening nå har laget nye anetavler som går fem generasjoner bakover fra probanten. Men hovedartikkelen er nok «**Edb-registrerte kilder i statsarkivet i Bergen**» av Yngve Nedrebo. Det er tydelig at der arbeides flittig med Edb-registrering i Bergen og kilder som er skrevet inn er blant annet emigrantprotokollene for Bergen med over 100.000 navn, kirkebøker for Bergen som blant annet innholder: Begravde 1668-1911, vigde 1663-1911, dopte 1668-1911, konfirmerte 1739-1840 og kommunikantlister for Bergen fra 1688 og framover. Ja, lista over registrerte kilder er imponerende lang og her skal en ikke regne opp alt men ta noen smakebiter og nevner folketellinger (den sist registrerte er fra 1912), skifteregistre, ekteskapsbevillinger, materiale fra den amerikanske folketellingen 1880, spedalske, fattige, sjofolk, i sannhet en imponerende liste. Nyttig for mange er også fortegnelse over slekthistoriske foreninger i Danmark fra «Amager» til «Århus». og ikke minst spørsmål og svar. Nærværende utgave er på 28 sider. Tore S. Falch er formann i Norsk Slekthistorisk Forening og bygdebokforfatter Tore H. Vigerust, Vågåmo lokal representant for Oppland. (AA)

Slektshefte fra Amerika

Henry E. Johnson i California er en aktiv slektsgransker og gjorde for kort tid siden ferdig et nytt slektshefte med bakgrunn fra våre distrikter. Heftet er laget etter en litt spesiell lest med streker og piler for de slektsrekker som horer sammen fordelt på i alt fem spalter. Dette har mange fordeler og noen ulemper. Det er tydelig at forfatteren har benyttet mange kilder for å få til heftet, og det virker som at han i det store og hele har dekning for sine påstander. For å gi en liten smakebit fra heftet skal en her ta med de tre-fire første leddene (oversatt til norsk av skriftstyret):

Harald Klerk på Samsal i Ringsaker av Kusse-familien er stamfaren. Kona hans var søster til biskop Hallvard av Hamar. Harald døde i 1348 under Svartedauden? Han hadde sønnen:

Sira Brynjulf Haraldsson som døde 1347/48 i Avignon i Frankrike på tur for å besøke sin gode venn pave Clements VI. Både Brynjulf og hans offisielle konkubine døde under Svartedauden 1348/49. De hadde fire sønner som er nevnt i et testamente til kong Magnus Eiriksson og dronning Blanka den 2. juli 1333. En av deres barn var:

Sira Gunnar Brynjulfsson, prest i Fåberg, senere på Toten. Han var ikke gift men hadde barn med Randid Ogmundsdtr Alm i Brøttum, og de ble da foreldre til:

Margrete Gunnarsdtr. Alm i Ringsaker gm Torbjørn Oleivson. - Og så går slektsmaterialet videre gjennom 51 sider. Flere av de personene som er med er fra Toten, og heftet gir nyttig informasjon for mange. Noen språklige feil kan dog rettes. Forfatteren skriver konsekvent Siri for Sira (prest), Aalm i Brøttum for Alm i Brøttum, Sullestadstun for Sullestadstuen og Oppergaard for Oppegaard. Men dette kan vel sies å være bagateller. Heftet går fram til vår tid, og et eksemplar av skriftet finnes ved Toten okomuseum på Kapp, som er takknemlig over å ha fått det tilsendt fra forfatteren. (AA)

Balke kirke

Balke kirke ligger like ved tunet til gården Kirke-Balke, med vakker utsikt over Mjosa og landskapet Totenviken. Kirken er bygget av huggen kalkstein, lengderetning øst-vest, den antas å være oppført noe for år 1200. I 1327 er den nevnt som kapell, men hadde egen prest en tid, var senere annekskirke til Hoff. Nå er Balke eget sogn.

Som mange gamle kirker har også denne en eldre og en nyere del. Den eldre del er koret og den avdeling av kirkerommet som er nærmest dette. Hele lengden innvendig av det gamle anlegget er 17,6 m., gjennomsnittsbredde 7,6 m. Vggene er ikke alle steder i lodd og vinklene er kjeve, det må være gjort slik med hensikt, kanskje for akustikkens skyld. Koret er uvanlig kort, men dette oppveies noe av den meget dype halvrunde koravslutning. Et lite vindu bak alteret er uforandret. Skipet hadde to smale vinduer høyt oppe på sydveggen, de er brutalt utvidet visstnok 1822, den søndre doråpning i skipet er som opprinnelig

Balke er en av de få norske kirker som har så mange helgenbilder bevart. Flere av dem skriver seg fra kirkens eldste tid, deriblant en figur av den hellige Katharina fra o.l. år 1200, den er landets eldste i sitt slag. Disse helgenbilder oppbevares i Universitetets Oldsaksamling.

Kirkens største severdighet er altertavlen. Den eldste del har form som et alterskap og er et arbeid i sengotisk stil, med særdeles fint treskjærarbeid.

Kirken ble restaurert i 1967 og fikk da nye stoler og nytt orgel.

TURKJØRING

på inn- og utland

utføres med de mest moderne og

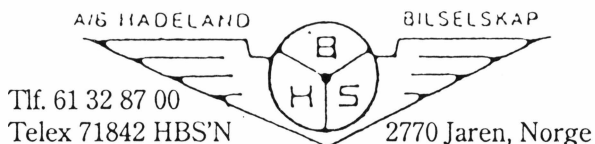
komfortable busser

Godstransport - rimelig, sikker og hurtig

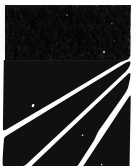
Skal De til hovedstaden?

Benytt Landekspresen!

Kontakt oss om Deres transportbehov

PC - Nettverk - Programvare - Opplæring

 JOHNET
DATASYSTEMER AS

2750 Gran - Tlf. 61 33 14 45

Innflyttere fra Nes på Hedmark til Toten i 1735

Av Pål Prestesæter

For en del år tilbake hadde jeg et spørsmål i tidsskriftet om noen hadde kjennskap til Peder Pedersen og Anne Olsdatter Kolbjørnrud på Toten. Siden det sikkert er flere som er etterkommere etter dette ekteparet vil jeg presentere de nye opplysninger jeg har funnet om dem. Peder Pedersen får skjøte på Kolbjørnrud i Østre Toten 31/10-1735. Han er født ca. 1690 begravd 17/11-1754, 64 år gammel. Hans hustru Anne Olsdatter er født ca. 1692, begravd 1/3-1777, 80 år gammel. I følge skiftet etter Peder 7/1-1755 hadde de fem barn, hvorav bare den yngste sønnen var født på Toten. Barna var:

1. Gunhild gift med Gabriel Olsen Stenslie.
2. Ingeborg, 26 år gammel, formynder Amund Povelsen Amundrustad.
3. Ole, 24 år myndig.
4. Johanne, 20 år, formynder hennes søsters mann Gabriel Olsen Stenslie.
5. Peder, 18 år, formynder **Morten Oustdahl af Næss Præstegield paa Hedemarken.**

Denne siste opplysningen var svært interessant, og det viste seg å bli ledetråden til å finne ytterligere informasjon om familien. Når en person, som etter datidas forhold bor forholdsvis langt vekk, er formynder må en kunne gå ut fra at det er en som tilhører den nærmeste slektskretsen.

Kunne det være så enkelt at denne familien hadde kommet flyttende til Toten i 1735 fra Nes, slik at dette var forklaringen på at hverken giftemålet eller de fire eldste barnas dåp var registrert i kirkebøkene her? Neste skritt ble derfor å sjekke klokkeboka for Ringsaker, som imidlertid bare inneholder dåpsinnførsler uten fadderopplysninger. Dette var full klaff: Døpt 9. september 1725 Peder Pedersen Caulumbs ægte Daatter **Gunil døpt 21 (utydelig)**

Ole Eriksen Vold g.m. Gunnild Hansdatter
skifte 1729

Peder Pedersen Kaulum, Nes Hedm.
senere Kolbjørnrud på Toten, f.ca. 1690
begravd 17/11-1754, skifte 7/1-1755.

gift med Anne Olsdatter Vold
født ca 1692 begravd 1/3-1772
holdt skifte 6/4-1761.

-
1. Gunhild Peders-
datter
Kolbjørnrud
1725-1795
gift 1750 med
Gabriel Olsen
Stenslie
1722-1792 | 2. Ingeborg Peders-
datter
Kolbjørnrud
1727-1816
gift 1. 1757 med
Jon Olsen
Svartaas, - til
Bonderud, Kolbu
1721-1761
gift 2. 1762 med
Jacob Nielsen
Vestby, Vardal
1737-1816, gbr.
Bonderud | 3. Ole Pedersen
Kolbjørnrud
1729-1796
gift 1758 med
Kari Christians-
datter Igelsrud,
på Kolbjørnrud | 4. Johanne Peders-
datter
Kolbjørnrud
1733-1759
gift 1757 med
Ole Nilsen
Aamot (g. 2. 1759
Kari Isaksd. Haug) | 5. Peder
Pedersen
Kolbjørnrud
1736-
gift 1767 m.
Berte
Guttormsdr.
Steffensrud
1744-1814,
til Aasjordet
på Bøverbru. |
|---|---|--|--|--|

september 1727 Peder Pedersen Caulumbs ægte Søn **Ole** og døpt 19. desember 1733 Peder Caulumbs ægte Daatter **Johane**.

Er det mulig å finne noe mer om familien enn at de bodde på Caulum på Nes da de fire eldste barna ble født? Jeg sjekker om de kan ha hatt flere barn til dåpen enn de som er nevnt ved skiftet etter faren. Jeg merker meg at Peder Pedersen Volds datter Gunil som var hjemmedøpt 18 oktober 1722 er død. Kan dette være den samme som Peder K. Kaulum som også har datter Gunil til dåpen i 1725?

Skifteprotokollen gir svaret. 21/10-1729 var det skifte på Vold i Nes etter avdøde Ole Eriksen som hadde vært gift to ganger. Først med Gunnild Hansdatter, andre gang med Eli Halvorsdatter. Barna i første ekteskap var: 1. Kjersti gm Nils Mortensen. 2. **Anne gm Peder Pedersen**, 3. Kari gm Lars Torgiersen, 4. Marte gm Svend Larsen. Barna i andre ekteskap var 5. Halvor 22 år og 6. Gunnild 14 år.

At Anne Olsdatter må være den samme som kona til Peder Pedersen Vold - Kaulum - Kolbjørnrud er utvilsomt. Hennes søster Kjersti er gift med Nils Mortensen. Han må være den Niels Ousdahl som har sin ægte Søn Morten til dåpen 19. september 1722. Dette forklarer også hvorfor Morten Oustdahl er formynder for Peder Pedersen Kolbjørnrud i 1755, de var søskenbarn gjennom mødrene.

Det kan nevnes at selgeren av Kolbjørnrud i 1735 var Engebret Jensen som opprinnelig kom fra Nødsle i Stange på Hedemarken, kanskje det er en forklaring på at gården ble solgt videre til en hedemarking? Som en kuriositet kan også nevnes at Anne Volds halvbror Halvor hadde en sønnesønn, Halvor Olsen Vold som ble gårdbruker på Sullestad Totenvika, jfr. artikkel i Vestoppland slektshistorielags tidsskrift av Jan Eilert Jaatun.

Innflyttere til Østre Toten 1848-1852

Etter opplysninger fra kirkebøkene. Fortsettelse fra hefte 1 for 1995 s. 61. Ganske mange av de som blir nevnt her har tydeligvis reist uten å melde fra til presten, og er blitt innført i kirkebøkene først senere og trolig ikke for de trengte en attest. Det er mange slike eksempler på at en person kan ha bodd i ei bygd mange år før han ble registrert hos presten. Presten kunne vel intet gjøre og derfor ble mange ikke innført i innflytterlistene for lenge etter at de hadde foretatt flytting til by boplass.

1848:

1. Ungkar Andreas Pedersen 18 år, tjener, kom fra Vardal i 1838 men ble ikke registrert før i 1848.
2. Pigen Anne Ellefsdtr. 22 år, tjener, kom fra Gausdal i 1846.
3. Ungkar Johannesen, 28 år, tjener, kom fra Hurdal i 1848.
4. Pigen Olava Gulbrandsdtr. 28 år, tjener, kom fra Land i 1846.
5. Pigen Karen Larsdtr. 29 år, tjener, kom fra Fåberg i 1846.
6. Pigen Andrine Guttormsdtr. 26 år, tjener, kom fra Land 1845.
7. Ungkar Hans Hansen, 30 år, tjener, kom fra land 1844.
- 8-12: Husmann Christopher Andersen 33 år, husmann på Høvern, kom fra Hurdal med familien 1847. Han var gift med Marte Nilsdtr. 40 år, og de hadde barna: Anne 6 år, Christine 4 og Ole 2 år.

1849:

1. Pigen Birte Marie Johannesdtr. Roset, Ringenstuen, 33 år, tjener, kom fra Vestre Toten 1845.
2. Pigen Karine Larsdtr. Ringenseie, 26 år, tjener, kom fra Vestre Toten 1848.

3. Pigen Birte Marie Olsdr. Eriksrudstuen, 28 år, tjener, kom fra Vestre Toten 1848.
4. Pigen Anne Andersdr. Gårdlos, 23 år, tjener kom fra VT 1848.
5. Ungkar Ole Christiansen Togerud, 22 år, tjener, kom fra Hurdal 1845.
6. Ungkar Webjorn Olsen, 25 år, kom fra Numedal til garden Grytenholm i 1849.

1850:

- Pigen Inger Evensdr. 30 år, tjener, kom fra Aurdal i 1846.
Ungkar Christian Andersen, 32 år, tjener, kom fra Vardal 1847.
Pigen Karoline Christiansdr. 20 år, tjener, kom fra VT 1841.
Pigen Anne Nilsdr. 21 år, tjener, kom fra Gausdal 1844.
Pigen Jarsine Engebretsdtr. 27 år, tjener, kom fra Fet i 1848.
Pigen Oline Andreasdr. 20 år, gift med Hans Andersgård, kom fra VT 1850.

1851:

1. Pigen Karine Johannesdr. 22 år, tjener, kom fra VT 1850.
2. Ungkar Oluf Ersson 34 år, arbeidsmann på Hammerstadeie, kom fra Eda sogn i Sverige 1850.
3. Pigen Marit Tollefsdr. 20 år, tjener fra Nystuen, kom fra Gausdal 1851.
- 4-7: Nils Gulbrandsen, 42 år, kjøpte en del av garden Fjellhaug, kom fra Feiring 1849 med familien som besto av kona Johanne Andersdr. 36 år og barna Jens 14 og Anders 12 år.
8. Pigen Anne Karine Andersdr. 29 år, tjener, kom fra Hurdal 1850 til Oppegårdseie.
9. Pigen Elene Hansdr. 25 år, tjener, kom fra Land til Smebyeie i Østre Toten 1851.
10. Pigen Maria Olsdr. 27 år, tjener, kom fra Hurdal 1843 til Bergereie i ØT.
11. Peder Olsen 16 år, tjener, kom fra Vestre Toten 1845.

1852:

1. Ungkar Christian Olsen 25 år, tjener, kom fra Hurdal i 1852.
- 2-4: Hans Olsen, 30 år, arbeidsmann, kom fra Vardal med familien i 1852. Kona het Kari Aasmundsdr. og var 30 år, og de hadde ei datter Agnete 6 år.
5. Karen Mathea Olsdr. 30 år, tjener, kom fra Hurdal til Holstad i ØT 1849.
6. Pigen Elene Mathea Christiansdr. 22 år, tjener, kom fra Hurdal til Balke i 1849.
7. Pigen Kirstine Johnsdtr. 24 år, tjener, kom fra Holand til Rustad mellom i 1849.
- 8.-15: Ole Jensen Lillestrand, 55 år, gardeier, kom fra Nordre Aurdal med familien til Gårder i 1852. Han var gift med Beret Halvorsdr. 41 år og de hadde seks barn med seg: Gudrie 21, Julie 19, Gunild 14, Halvor 11, Ole 8 og Marie 2 år.
- 16-21: Jens Iversen Feiring, 35 år, gardbruker, kom fra Hurdal til Oppegård med familien 1852. Kone: Marie Christophersdr. 37 år og barna: Johannes 15, Mads 11, Mathea 7 og Karen 3 år.
22. Anne Olsdr. Brøttum 24 år (gift med farver Johnsen), kom fra Ringsaker til Krabyeie 1852.
23. Karen Hansdr. Nesterud, 31 år, tjener, kom fra VT 1852.
24. Oline Olsdr. Nestengen, 27 år, tjener, fra Spydeberg til Larsenlund i Østre Toten 1852.

Skifter - fra Hadeland, Land og Valdres

1659 - 1666

Del 4

61

Torgier Halluorsen Ballangrud, Jevnager 09.10 1663

x Ingebore Pedersdtr

Arvinger, den sl. mands sosken:

Gulbrand Kiørfuen

Poffuel Giefsen

Alf Huall på Ingebore Pedersdtrs vegne framla et lovlig gavebrev dat. 14/12 1634 formelder at hennes sl. mand har gitt henne tiende og fierdinggave.

Nok et brev og gave av sin forige mand sl. Christen Ennersen lyder på 1 pund odelsgoods i Ballangrud sin livstid at nyte dat. 4/2 1622.

Pantegods i ødegaarden Hytten i fj.

Tilgode hos: Hermand Lunder, Anders Taraldsen Lunder, Halduor Rustaden, Biørn Regestad, Hans Børgiersen Ballangrud, Lusse Vierstad, Ingebore Gamkind, Niels Fallanger for etterstaaende Landskyld for Wienmarchen

Enkens odelsgoods: i WienMarchen 1/2 skippund m.b. som hen beholder sin livstid.

Hva gods den sl. mand eide var noe uklart da søsknene ikke hadde holdt noe riktig skifte etter deres sl. fader Halduor Kiørfuen.
Laurits Gulbrandsen har nå fløtt inn på Ballangrud som hans faderbroder fradøde, uten enken og hennes arvinger lov og minde.

62

Oluf Pedersen ?, Gran 21.10 1663

x Karen Pedersdtr

Barn:

Mari Olufsdtr

Tilstede barnets faderbroder og verge Ifuer Pedersen Haan.

Gjeld: Elling Lomsdallen, Ifuer Haaen, Mads Willhelmsen, Lars Torkildsen.

63

Suend Alfsen Aadnes, Land 04.11 1663

(x1 Karen Olufsdtr)

x Ollaug Madsdtr

Barn 1 ekt.:

Olle Suendsen

Alf

Gulbrand

Ingebore

Mari

Gunild

Barn 2. ekt.:

Knud Suendsen

Karen

Marit

Tilstede på de umyndige barns vegne deres moderbroder Engebret Madsen Mellumb.

Gjeld: Olle Alf og Mari fordret deres moderarv,

Tilgode hos: Olle Andersen Hørstad i Vardal, Suend Snedicher? på Heed...?, Knud Augustinusen i hus på Grette i Land, Jørgen

Hansen på Bragermes, Jorgen Aalseter i Snertingdalen, Berite Seigdall?, Olle Berg, Gulbrand Løchen, Olle Lauritsen Aasen.

Panstegods: I Løchen, i Aarnes 1 hud.

Kjøpegods: I Aarnes 1 hud, i Bache i Snertingdalen som er halvparten skylder 9 schind, i Borli 4 1/2 schind m.b..

Odelsgods: Befindes etter forrige skiftebrev av dato 9/10 1654 etter hans forrige qvinde Karen Olufsdtr, 1 hud i Aarnes falden på det første kuld barn, desligste melder skiftebrevet om sl. Suend Alfsens odelsgods 1 skippund i Rud på Jevnager.

Formyndere for Alf og Gulbrand deres suogere Erich Nes og Østen Broner, og for det yngste kuld barn deres suoger Torgrim b Hvamstad samt deres morbroder Engebret Mellum.

64

Ifuer Østensen Haagenstad, Jevnager 12.11 1663

x Anne Mogensdtr

Barn:

Mogens Ifuersen

Maren

Guroe

Tilstede barnas farbrodre Efuind Østensen Sande i Ager og Sofren Østensen Kinge? boende i Bærum.

Gjeld: Rasmus Sofrensen i Christiania, Joen Biørge? i Gran, Hans Torgiersen i Christiania, Peder Jørgensen i Christiania

65

Gulbrand Halduorsen Soelberg, Jevnager 12.11 1663 som døde på Gagnem i Gran

x Anne Olsdtr (x2 Olle Soelberg)

Barn:

Halduor Gulbrandsen

Tilstede moderbroderen Joen Olsen Raastad.

Gjeld: Peder Jørgensen i Christiania, Laurits Hener? ibm., Laurits tienende hos Seuald Lunder, Halduor Huall, Gulbr. Baremarchen,

Olle Gulbr. Soelberg.
Barnets formynder Joen O. Raastad.

66

Gulbrand Lauritsen Stumne, Jevnager 13.11 1663

x Gjørand Andersdtr

Barn:

Anders Pedersen??

Gulbrand

Elli Gulbrandsdtr

Tilgode hos Johans Hytten

Gjeld: Anders Stume

Formyndere barnas farbrødre Hellige Vellou og Erich Igelsrud.

67

Rønnuf Rolfsdtr Nøchelby, Jenvager 14.11 1663

x Olle Lauritsen

Barn:

Rolf Olsen

Aase Askim

Ingeri Vacher

Birette Nøchleby

Anne Huattum

Rønnuf Schøruold

Elli

Tilstede suogerne Niels Alfsen Askim på Hadeland, Jacob Vacher på Ringerige, Jørgen Alfsen Nøchleby, Taarsten Erichsen Huattum, Joen Schøruold på Ringerige.

Køipe og pantegods: Kjøpt av Rønuf Effuindsdtr boednde på Bierche i Nordrhoug 1 sold korn i landskyld i Nøchleby, etter brev datert 3/8 1636.

Et kjøpebrev utgitt av Torguds Olsen boende på Hilden i Gran, lyder på 1 sold korn landskyld i Nøchleby etter brevets innhold datert 4/4 1651.

Et kjøpebrev utgitt av Arne Arnesen Ammelien i Ringsager, lyder på 1 sold korn årlig rente i Nøchleby etter brav datert 26/6 1652.

Et kjøpebrev utgitt av Olle Andersen boende på Nøchleby, lyder på 1/2 sold korn årlig landskyld i Nøchleby etter brev datert 10/10 1636.

Et pantebrev utsdett av Effuind Siffuersen tilholdende i Jevnager, lyder på 1/2 sold korn m.b. i Nøchleby etter brev av dato 30/4 1635?.

Kjøpt av Olle Rolfsen på Skeeager i Gran 1/2 skippund i Skeeager. Jorgen Olsen Nøchleby framla straks penger for samme bemelte gods.

Et kjøpebrev utgitt av Elling Brørby, lyder på 1 fj. og 4 lisp. i Skeeager samt 1 lisp i Grini og 1 fj. i Schaatterud. Dette kjøpegodset ble innløst av rette Eiermanden Elling Brørby.

Den sl. qvindes odelsgoods: Sondre gaarden Suarstad på Ringerige i Hoele sogn 1/2 pund odelsjordegods m.b.

Faderens odelsgoods: 15 lisp. i Nøchleby m.b. som han beholder sin livstid.

68

Ingebore Hansdtr Heensrud, Jevnager 17.11 1663

x Knud Hansen

Barn:

Hans Knudsen

Kari

Marit

Tilstede barnas moderbrødre og formyndere Peder Molden i Gran og Bronild Kaarstad i Jevnager.

Gjeld: Bronild Kaarstad, Johan Snell på Ringerige, Kari Hansdtr for tieniestelønn, Mads Torkildsen, Anders snecher.

69

Hr Torkel Pedersen sogneprest, Jevnager 18.11 1663

x Karen Hansdtr

Barn:

Hans Torkelsen

Peder

Mads

Karen boende på Hønefoss

Anne

Kjøpe og pantegods: Kjøpt av Laurits Olsen Brørby 1 fjerding aarlig landskyld i søndre Grini, kjøpebrev datert 15/3 1639. Et pantebrev utgitt av Christopher Christophersen borger i Christiania paa 1 skippund i Korsrud i Lundebygden paa Hadeland, etter brev datert 18/12 1634. Et kjøpebrev utstett av Thorre Andersen boendes paa Gamme paa 3 settinger korn i bemelte gaard Korsrud, kjøpebrev datert 16/9 1650. Et skjødebrev utgitt av Torgrim Olsen boendis paa Hou paa Ringerige liuder paa 3 settinger korn i Korsrud, av dato 20/6 1638.

Gjeld: Guttorm Truglsen,

Odelsgods: I Melbustad 1 skippund som er enchen Karen Hansdtrs eget arvlige odell som hun etter loven beholder sin livstid. Der befindes at den sl. mand har bortsolgt 1 skippund aarlig landskyld liggende i øster Berums herred, som var hans hustrues odelsgods

70

Ragnild Erichsdtr Raagenaas, Ourdal 25.11 1663

(x 1 Knud Olsen)

x Olle Engebretsen

Barn:

Knud Knudsen

Dorete

Laurits Olsen

Ragnild

Barbra

Gjeld: Olle Hammersnes i Slidre, Olle Ulfestad ibm, Marte Rye, Knud Joensen Raagenaas.

Pantegods i Hippe.

71

Joen Knudsen Færne, Slidre 27.11 1663 (døde i 1657)

x Magdaline Johannesdtr

Barn:

Knud Joensen Roen

Jøgier Viste

Johannes

Marit

Gjeld: Anne Viig, Knud Nessia, Tore Olsdtr tienende på Hande for tjenestelønn, Tarand Øriansdtr Holdal for tjenestelønn, Marit Suendsdtr tienende på Simble for tjenestelønn, Gunder Granum i Ourdal, Taarsten Roe, Steiner Tollufsen for tjenestelønn, Allus Olsdtr tilholdenes på Simbling, Anders Knudsen Roen for tjenestelønn.

Den sl. mands odelsgoods: I Færne 10 løboell u.b.

Moderens odelsgoods: I Snortem 1 løboell.

72

Knud Joensen nordre Roen, Slidre 28.11 1663

x Birete Henrichsdtr (x2 Olle Lauritsen Roen)

Barn:

Joen Knudsen

Marit

Tilgode hos: Engebret øfre Quale for 1 schind, Olle Hansen øfre Sundem i Ourdal, arv etter den sl. mands fader Joen Feren.

Den sl. mands odelsgoods, 2 1/2 løboell 1 maal 3 stenger er av enken bortsatt. Hennes odelsgoods har den sl. mand bortsatt

Gjeld: Knud Andersen Roen fordrer på sl. Erich Andersen Roens vegne navnlig Anders, Erich, Ragnild og Sigri deres fedrene arv etter skiftebrev av dato 24/1 1655. Ennu fordret Knud Andersen Roen og Olle Olsen Viste på oven bemelte barns vegne deres modrene arv etter skiftebrev av dato 1/12 1656.

Effuien Reen, Johannes Sæbo i Ourdal. Anne Viig, Olle Øfre

Magistad, Knud Magistad, Olle Lauritsen Røen.

73

Aaste Olufsdtr Breen, Ourdal 31.10 1663

x Siffuer Effuindsen

Barn:

Knud Siffuersen er rømt og hans arvelaad tilfalder de øvrige søsken.

Hoffuord Siffuersen

Erich

Anders

Anne

Tilstede moderbroderen og formynderen Michel Bang.

Tilgode hos Hans Berg, Olle nordField, Olle Klavesbølle, Poffuel Framgaard, Joen Kleffgaard.

74

Asle Gundersen Narumb, Land 11.12 1663

og Rangdi Johanesdtr

Barn:

Johannes Aslesen Narumb

Maren

Overværende barnas fadersøstersønner Hans Narumb og Amund Lien.

Gjeld: Hieronimus Lauritsen Diuffue, Knud Øystad, Michel Olsen Vilberg, Olluf Siffuersen Fald, Egedius Raaumb, Gulbr. Goutesen.

Belangende dens sl. mands odelsgoods 5 fj. i Narumb, var det i forsegling hos Amund Lien.

75

Giorand Reersdtr Skolmen, Land 04.01 1664 (døde i 1662)

x Olle Narfuesen

Barn:

Bodtolf Olsen

Anne

Tilstede på barnas vegne deres moderbroder og formynder Peder Reersen Looeng.

Tilgode hos: Enkemanden har utgitt til sine søskende på Odelsgodset i Skolmen etter sl. Narfue Skolmen.

Gjeld: Anders Tomble, Biørn Knudsen, Taarsten Skeager, Taarsten Hofuordsen Gaarder, Anne Ellensdtr for tjenestelønn.

Odelsgods faren var eiende etter sin sl. fader Narfue Skolmen, i Skolmen 2 1/2 schind u.b., i Sveen 10 schind m.b., i Dombudal setter 1 schind m.b.

76

Anne Mogensdtr Gamme, Gran 28.01 1664

x Tore Andersen

Barn:

Anders Toresen

Gjeld: Hans Toresen fordret moderarv og hiemmegave, Giertrud Toresdtr fordret moderarv, Maren Toresdtr fordret moderarv og hiemmegave. Laurits Andersen Jordstad, Taarsten Hilden, Søfren Lunder, Sigri Halduorsdtr Lunder, Halduord Fagerholdt, Ander Miør, Tore Hoelle, Anders Hellmen.

Pantegods som den sl. qvinde har innløst i oster Deellenmarche 1 fj. 2 remaal og den half eiende part av 3 remaal m.b..

77

Olluf Effuindsen Groff, Vang 21.03 1664

x Ingebiør Madsdtr

Arvinger som er hans søskende:

Aagot Effuindsdtr Bøe

Birette Suen

Marit Bøe

Andgier Quamme

Anne

Gjeld: Torgier stuemand, Olluf Grehammer, Knud Opdahl, Endre Erichsen Lunde for tjenestelønn, Ingebjør Erichsdr Lunde for tjenestelønn, Knud Groff, Niels Skougstad.

Odelsgods den sl. mand og hans søskende var eiende: I Groff 7 1/2 løboell, i Ordall Nordenfields på Vaa? 5 løboell, i Loe? ibm. 3 løboell, i Bellgum i Ourdal 1 1/2 løboell.

78

Tommes Olsen Hambre, Vang 23.03 1664

x Sigrí Biørnsdr

Barn:

Guroe Tommesdr Hambre

Anne Oldre

Barbro Oldre

Torre Strand

Sigrí

Overværende barnas mender og laugverge Olle Hambre, Tommes og Vildhelm Oldre og Siffr Gulbrandsen Strand.

Gjeld: Knud Leeraal, Anders Sparestad, Olluf Hambre, Knud Leene.

Det er i boet kjøpe og pantegods i Hambre.

Odelsgods den sl. mand var eiende: I Hambre 2 Løboell jord.

Enken avstår garden til sin suoger Olluf Clemetsen som har hennes eldste datter til ekte.

79

Guri Pedersdr nordre Qualle, Vang 24.03 1664

x Olluf Gullichsen

Barn:

Finchell Olsen Qualle

Anne

Ingebjør

Groe

Marite

Gjeld: Olluf Hoffrsen Qualle,
Det er i boet pantegods i Qualle.
Den sl. qvindes odelsgoods: I Qualle 1 løboell, i Boldstad 1 løboell.
Faren har opladt gardsbruket til sin sønn som er indgift på garden
Qualle.

80

Guri Knudsdr Sefftoen, Vang 26.03 1664

Barn:

Helgie Nielsen Sefftoen

Guri Østenn

Marit

Allis

Gjeld: Tarand Olsdr Østen

Tilgode hos: Peder Øye, Iffuer Frambstad, Michel Snorte.

Det er i boet kjøpe og pantegods i søndre garden Lehne

Deres sl. faders odelsgoods: I Lehne 1 1/2 løboell u.b.

Formynder for den yngste datter Allis hennes moderbroder Østen
Wefflen.

Fortsettelse neste nummer.

Raufoss AS

Tomas Olsen Hov - tillegg og rettelsler

Av Terje Tandsether

Nr. 3/94:

Side 193, punkt 1f. Anne Larsdtr. Stuvekern er trolig den samme som Anne Larsdtr. gift med Jorgen Mikkelsen Avset på Ringsaker, for på skiftet etter henne 13.3.1727 var Erik Larsen Taraldsrud fra Biri tilsynsmann for de tre barna hennes. Han var vel derfor barnas morbror, selv om det ikke står i skiftet.

Side 197. Ole Hansen østre Hegge (død 1724) var sønn av Hans Svendsen og Ingeborg Olsdtr. mellom Kjos på Ringsaker. Ole var født 1686.

Nr. 4/94:

Side 286, overst. Marit Olsdtr. fra Hovde døde på Karlstad 6.3.1787, ikke 1757.

Side 289, punkt 4: Marit Torgersdtr. f. 1721 døde som legdslem på Alset i januar 1809, der hun også var bosatt 1801. Hennes sønn Lars Olsen f. ca. 1751 ble begravd fra Maurud på Helgøya 16.11.1810, 58 ½ år gammel. Lars Olsens andre kone Angjer Larsdtr. var fra Engeskaug under Lodviken på Helgøya og døpt 1757.

Side 291, overst. Mari Amundsdr. ble gift omkring 1747 med Lars Pedersen Bålsrud i Feiring. Kilden til dette er et notat i panteboka for Hedmark 1755: «Lars Pedersen Bålsrud i Feiring annekts til Eidsvoll prestegjeld har til ekte Amund Reiersen Liereng av Biri sin eneste datter, og min svigerfar er odelsberettiget til garden Skrukkerud i Brottum annekts i Ringsaker. Jeg selger til tidligere oppsitter Peder Nilsens etterlatte datter, enken Siri Pedersdatter, odelsretten til Skrukkerud for 36 rdl.». Så langt fra

panteboka. Feiringboka, som feilaktig oppgir at Mari var fra Smestad i Eidsvoll opplyser at Lars og Mari hadde disse barna: Nils f. 1747 gift 1777 med Mari Jonsdtr. Dokken (1746-1792), Marte f. 1750, Margrete f. 1752, Anne f. 1755 og Mari f. 1755 gift 1780 med Kristian Halvorsen Grue. Lars Pedersen var sønn av Peder Eriksen og Maren Olsdtr. Bålsrud. Han døde i 1773. Mari Amundsdr. levde fremdeles i 1801.

Side 291, 5 linje nedenfra. Her skal det stå: Jon Lucassens morfar Anders Dal er sønn av den ene av disse nemlig Lars Båberg.

Nr. 1/95:

Side 36, punkt 3d: Lars Pedersen Storsletten, som fremdeles levde 1754, ble trolig gift 29.10.1760 med ei Ingeborg Tostensdtr. og var husmann under Berg i Biri. Denne Lars hadde nemlig ei datter Barbro som vel var oppkalt etter farmora Barbro Pedersdtr. Lars og Ingeborg fikk 4 barn.

Etter at denne artikkelen var skrevet ferdig, var jeg på Riksarkivet for å sjekke fogdregnskapene om Tomas Hov. Han skulle ha betalt leiermålsbot for datteren Eli, spesielt med tanke på årene 1715-1717 da tingboka mangler. Det viste seg da at hvert år har prestene i hvert prestegjeld i Vestoppland sendt inn rapport til fogden om det var begått leiermål i prestegjeldet eller ikke, og i tilfelle av hvem. Jeg sjekket perioden 1711-1722, og det eneste som er nevnt i Biri i disse årene var på høsttinget i Biri 15.11.1715 da Ronnaug Olsdtr. og Mari Svendsdtr. måtte bote 12 lodd solv for leiermål, men det står ikke hvem som var faren. Det ser derfor ut til at Eli Tomasdatters mor forblir ukjent. Til slutt skal det nevnes at Eli Tomasdtr. Hov hadde penger tilgode på skiftet etter Even Henriksen Neperud 6.6.1748.

Litt mer om «Mathis Feier»

Av Terje Nordraak

Einar Jakobsen forteller i tidsskrift nr. 2. 1995, side 104-109 og nr. 3 1995 s. 173-180, - om «Fantefolket». Undertegnede har også noen opplysninger om «Mathis Feier», som han ble kalt, - og noen av hans etterkommere. Christine Christoffersdatter har nok, uten at det er innført i kirkeboka for Land, avgått ved døden nokså tidlig, for 14.8.1863 ble Mathis Olsen (da kalt enkemann) gift igjen med **Berthe Marte Gudbrandsdatter Ringstad-eie** f. ca. 1834 - begravet 16.11.1924. (Hennes far het Gudbrand Hovelsen). Berthe Marte hadde fra før sonnen Martin Eriksen f. 1.12.1860. Hans far var ungkar Erik Olsen Ødegården. Under folketellinga i 1865 bodde Berte Marte og Mathis i Strandstuen under Ringstad. De fikk følgende barn sammen:

- A) **Kristian Mathisen** f. 12.10.1863, gift 29.12.1888 med Aase Juulsdatter fra Sor-Aurdal. (De nevnes til Holmen-eie i 1889 og Granums-eie i 1890).
- B) **Ole Mathisen** f. 7.7.1865.
- C) **Gudbrand Mathisen (I)** f. 9.6.1867 - død 10.6.1867 - 28 timer.
- D) **Gudbrand Mathisen (II)** f. 20.2.1869.
- E) **Gusta Marie Mathisdatter** f. 3.10.1871.
- F) **Jonette Mathisdatter** f. 21.1.1877

«Mathis Feier» avgikk ved døden 24.8.1892.

Så litt mer om **Marthe Marie(a) Mathisdatter** f. 17.3.1843 begravet 3.3.1924. Hun ble, som Einar Jakobsen skriver, gift med Anders Johannesen Granums-eie (ikke Evenrud) fra plassen Halden under nordre Granum i Søndre Land, f. 20.12.1843 begravet 25.4.1908 - sønn av Johannes Johannesen Halden (1802-1885) og hans andre kone Marthe Andersdatter (1809?-1886). Marthe Marie og Anders bodde først som «inderster» (leieboere) i Halden hos hans foreldre, men overtok antagelig siden som husmannsfolk på plassen. Omkring 1883-84 flyttet de imidlertid til plassen Huken under Ringstad, og kan vel godt ha vært de første som bodde der. «Marja Huken», som hun ble kalt, arbeidet visstnok på sliperiet i «Holmen» (Fall). Så litt tilleggsopplysninger om noen av deres barn:

(2) Marthe Andersdatter Halden/Dahl

F. 28.6.1866 bg. 7.12.1929. Hun ble 4.1.1890 gift med sin tremenning, skomaker Ole Magnus Hansen Dahl f. 12.8.1854 bg. 20.6.1939. Han var fra plassen Mikkelsdalen under Øistad i Søndre Land (ikke Listad), sønn av Hans Olsen Dahlen f. Roen (1830-1900) og hustru Jørgine Mathea Jørgensdatter f. Jørgendalen (Jørmdalen) (1837-1928). Marthe og Magnus bosatte seg i Huken, hvor han drev egen skomakerforretning. Se forøvrig om deres etterkommere i boka «Slekten Roen» av Sigmund Rosenberg.

(3) Jonette(a) Andersdatter Engelund

F. 18.5.1870 d. 28.7.1943. Hun ble 1.11. 1896 gift med Kristen Svendsen Ringstad-eie (siden Engelund), f. på Vasliberget (Trevatn) 27.2.1874 d. 26.5.1955. De bodde først i Huken, men flyttet siden til Engelund i «Holmen». Jonette og Kristen fikk også svært mange etterkommere.

(4) Mathilde (Tilla) Andersdatter Haugen

F. 17.9.1872 begr. 6.2.1913. Hun ble gift med Johan Pedersen Haugen (Pålshaugen) fra Ringstad-eie f. 6.1.1870 død 12.5.1936. De bodde i Pålshaugen og etter hennes død giftet han seg på nytt.

(5) Anna Andersdtr. Pedersborg (Holt)

F. 11.11.1874 død 2.8.1960 gift 26.4.1897 (ikke 99) med Andreas Kristiansen Pedersborg f. 12.6.1874 død 26.7.1931. Han var sønn av Kristian Pedersen Pedersborg, opprinnelig fra plassen ved samme navn under nordre Lomsdalen (1846-1921) og hustru Petrine Hansdtr. f. Engehaugen i 1852. Anna og Andreas bodde først i Huken, men bygde visstnok siden Holt ved Fall.

(6) Antonette Andersdatter

F. 21.11.1876 død 2.12.1876.

(8) Anton Andersen Halden

F. 14.8.1882 begravet 4.6.1903.

(9) Karoline Andersdatter Halden/Pedersborg

F. 13.5.1885 begravet 7.9.1909. Gift 5.1.1905 med Hans Kristiansen Pedersborg f. 12.2.1876 (en bror av Andreas Kristiansen Pedersborg).

**AL Hadeland
Kornsilø & Mølle**

2770 JAREN

Kornmottak - Kraftfôr - Såvarer av
korn og gras
Tilskuddsfôr og gjødning

Telefon 61 32 81 15 - 61 32 80 16

Nye spørsmål og svar

Spørsmål nr. 273

Etterkommere i USA av nedennevnte Oleana Olsdr. søker etter slektninger eller etter noen som har kjennskap til familien eller kjenner til noe fra garden Gaarder i Østre Toten. Oleana reiste sammen med sin søster Marie fra Kristiania 4.2.1871 og de ankom La Crosse i Wisconsin samme høst. Hun ble der gift 4.10.1871 med Henrik N. Eddie født i Levanger. Oleana var født 10.8.1852, Marie født 29.11.1847. De hadde en bror Ole f. 1843 som i 1865 drev gården, og foreldrene var Ole Pedersen f. 1801 og Marie Larsdr. f. 1804. Undertegnede har bilde av Marie Larsdr. og opplysninger om etterslekten i USA og kan formidle kontakt med personer bosatt i Grand Fork-området i Nord-Dakota.

Vennligst skriv til

Henrik A. Eddie, Berganveien 233, 3135 Torød.

Spørsmål nr. 274.

Undertegnede søker opplysninger om nedennevnte personer nemlig Tollev Olsen f. ca. 1761, hans kone Kari Olsdr. f. ca. 1754 og deres sønn Johannes Tollefsen f. ca. 1783. Tollev Olsen kjøpte i 1800 en del i gården Moe i Land og de bosatte seg der. Bygdeboka for Land og folketellingen fra 1801 er grunnlaget for antatt fødselsår på alle tre, men bygdeboka sier ingenting om hvor de kom flyttende fra. I nevnte folketelling står det at Tollev er gårdbrukersønn og at ekteskapet med Kari er hans første, men hennes andre. Tollev giftet seg igjen i 1823 med Karen Bjørnsdr. Ske og de fikk sønnen Torger samme året. Karen var tante til Bjørnstjerne Bjørnson. I 1833 overdro han gården til sønnen Johannes. Selv døde han i 1835.

I tillegg søker jeg opplysninger om Poul Olsen f. ca. 1775 på Toten. Han ble konfirmert i 1791 og var da bosatt på gården Næss på Hadeland. I 1800 giftet han seg med Marthe Arnesdr. Skari i Gran. Ved folketellingen i 1800 var disse bosatt på Næss Øvre. Det jeg er

spesielt interessert i ved sistnevnte er hans tilknytninger til Toten. - På forhånd mange takk for hjelpen. Vennlig hilsen

Toril Sagen, Stokkandveien 5, 1555 Son. Tlf. 64 95 90 75.

Spørsmål nr. 275.

Spørsmålet gjelder blant annet Hans Olsen Øistad fra Land/ Toten og Hans Johannessen, bosatt på Hunkevike under Ranum 1837-1863. Med i bildet er også en del «uekte barn» etter Berit Trondsatter. Av disse vokste bare Johannes (far: Hans Olsen) og Trond (far: Hans Johannessen) opp. Johannes ble boende i Nord Aurdal og kjøpte Fuksebrekk og Krakkeplassen, bosatte seg på sistnevnte og brukte Fuksebrekk som støl. Spørrerens bror har arvet Fuksebrekk og bruker plassen i ferier.

Trond flyttet ut av kommunen i slutten av 1850-årene. Han havnet etter hvert på Tjøme hvor han levde som frakteskipper og bygde seg hus. Jeg (spørreeren) er etterkommer etter Trond og har flesteparten av min fars slekt på Nøtterø og Tjøme.

Tanken om at disse 2 Hansene kunne være den samme, har nok slått meg, men samtidig synes jeg det er rart, fordi Hans Johannessen blir konsekvent brukt når han gifter seg i 1847 og i kirkeboken vedrørende alle barna hans. Johannes Hansen oppgir Hans Johannessen som sin far da han gifter seg i desember 1859. Det kan jo imidlertid hende at han ikke visste hvem som var den rette faren.

Det vandrer en historie knyttet til hans Johannessen/Olsen. Denne historien bruker navnet Hans Johannessen, men forteller at han kommer fra Øistad i Land og er døpt i Fluberg kirke. Han skulle trolig være født på Bøverbru. Han skulle visstnok være sadelmaker hos svenskekongen i krigen i 1814, blant annet skulle han være med i slaget ved Ormstadsund. Ole Olsen fra Stokkebryn (Ranum) hadde bruk for en sadelmaker og tok ham med seg til Nord Aurdal hvor han fikk bosette seg på en liten husmannsplass.

Hans Olsen Øistad hører vi kun om i Nord Aurdal i forbindelse med 3 av barnas fødsel, altså i årene 1830-1836. Men vi vet jo ikke om han bor i kommunen. Hans bosted er jo da i kirkebøkene oppført til å være Land og Toten.

Hans Johannessen vet vi bodde i kommunen fra 1837, (Tronds fødsel) til sin død i mars 1863. Vi vet også at en Hans bygde plassen som ble kalt Hunkevike (u/Stokkebryn). Hans var visstnok låghalt og ble kalt Hunke-Hans. Jeg antar at det er Hans Johannessen dette dreier seg om, siden han bodde her så mange år.

Dette er folk som stod lavest på rangstigen, de fikk uekte barn og flyttet mye. Jeg har bare tilgang til offentlige dokumenter som er på mikrofilm, og det er jo begrenset. Jeg tenker litt på leiermålsbøter for Berit som fikk disse uekte barn, på eventuelle straffesaker, og om det eventuelt ble laget husmannsprotokoller over Nord Aurdal i første halvdel av 1800-tallet.

Jeg har nå forsøkt i 3 år å finne ut mer om disse «Hansene», men finner ingen løsning, så jeg har vel ikke det store håpet nå heller, men kan i alle fall prøve. Hvis jeg skal oppsummere, så vil spørsmålene være følgende:

1): Jeg ønsker å vite mer om Hans Olsen Øistad fra Land/Toten. Han var visstnok sadelmaker hos svenskekongen i 1814, så jeg antar at han må være født mellom 1775 og 1800. Han fikk 3 uekte barn med Berit Trondsdatter Døvresødegård (Nord Aurdal) i perioden 1830-1836. I kirkebøkene står han der oppgitt til å være bosatt på henholdsvis Land og Toten. Etter det hører vi ikke mer om han. Den eneste av barna som vokser opp er sønnen Johannes, og da han gifter i 1859 oppgir han Hans Johanessen som sin far.

2): Berit Trondsdatter hadde fått ett uekte barn også i 1829, i Romedal. I 1837 fikk hun sønnen Trond. Hans far hette også Hans, men med Johannessen til etternavn - han var bosatt på en husmannsplass under Ranum (sannsynligvis Hunkevike). Jeg ønsker også opplysninger som kan fortelle mer om Hans Johanessens opphav. Kan han være den samme som hans Olsen ? Hans Johanessen giftet seg i 1849 med Kjersti Syversdatter fra Breiset i Nord Aurdal og fikk flere barn i dette ekteskapet. Han dør i 1863 på Hunkevike og barna blir spredd hos ulike pleieforeldre...

**Med vennlig hilsen Bente Borgen,
Fredlundvn. 21, 5032 Minde.**

Spørsmål nr. 276.

Jeg holder på med kartlegging av Granumslekten fra Granum østre og vestre fra Østre Toten. **Johan Martinsen og Mathea Paulsdatter**, bosted Kiseeie senere kalt Granum østre fikk 6 barn, hvorav tvillinger som døde kort etter fødselen. De andre var:

- Petra Mathilde Johansdatter *26/8-1869
- Marthe Maria Johansdatter * 2/8-1871
- Birthe Johansdatter *21/11-1873
- Ingeborg Johansdatter *21/11-1877

Pretra, Birthe og Ingeborg kalte seg senere med etternavn Granum.

Marthe Maria har jeg ikke klart å finne etter at hun ble konfirmert 4/10-1885 i Hoff kirke. Hvor ble hun av? Etter muntlige overleveringer skal det være to muligheter: Eina og Gjøvik.

Er det noen i slektshistorielaget som har kjennskap til Marthe Marie og hennes eventuelle etterkommere vil jeg være takknemlig for tilbakemelding.

Vennlig hilsen Rolf Granum, Raschvei 33, 1178 Oslo.

De som finner svar på spørsmål i tidsskriftet, må gjerne skrive direkte til spørderen, men det vil også være bra om skriftstyret får kopi av svaret slik at flere kan få del i de opplysningene som kommer fram.

LAGSNYTT

Årsmøtet 1996 -

- blir på Hadeland folkemuseum søndag 18. februar. Saker som ønskes behandlet må være styret i hende innen 15. januar 1996.

Møteplan våren 1996 Gjøvik/Toten

Foredragsholdere og datoer:

4. januar	Terje Tandsether
1. februar	Fredrik Dyhren
7. mars	Frank Solbakken
11. april	Otto Adolf Fosmo
2. mai	Jan Eilert Jaatun.

Møtene er på Gjøvik bibliotek og begynner kl. 18.30.
Vel møtt.

Har følgende motedager i vårsesongen 1996:

29. januar

26. februar

25. mars

29. april.

Motene er på Lands museum. Velkommen.

Hilsen Sigm. Rosenberg.

316

LOKALAVDELINGENE

Gjøvik/Toten:

Styret består av Anne Ma Hasselknippe, Frank Solbakken, Fredrik Dyhren, Terje Tandsether og Rune Allander (vara). Medlemsmøter på Gjøvik bibliotek den første torsdagen i månedene september -mai kl. 18.30-21.30. Forst er det foredrag/kåseri og dernest private granskinger. Ca. 120 medlemmer.

Land:

Styret består av: Sigmund Rosenberg (formann), Arve O. Gjeile (sekretær), Robert Jørgensen (kasserer), Magnar Rustesstuen (styremedlem) og Bodil Smeby (revisor). Møter på Lands museum siste mandag i måneden fra september til april kl. 19-21. Ca. 30 medlemmer.

Valdres:

Formann Eli Staxrud Brenna, sekretær Eli Sælid og kasserer Harald Rolandsgard. Møter på Valdres Folkemuseum 2. mandag i månedene september - mai. Ca. 25 medlemmer.

Hadeland:

Formann Hans M. Næss. Styremedlemmer er Kjell Henrik Myhre og Gunvor Hilden. Medlemsmøter: På biblioteket ved Gran ungdomsskole 2. tirsdag i måneden og i drengestua på Jevnaker prestegard 3. tirsdag i hver måned, september til mai. Ca. 50 medlemmer.

Innholdsregister 1995

Forfatternavn er understreket. Forfattere, artikler og emner er ordnet i alfabetisk rekkefølge.

- Adrian-navnet. 5
Adrian Jonsen. 85
Alfred den store. 17.
Arne Amundgård:
- Om Søndre Stikbakke i VT. 19.
- Testamente fra Kirke-Balke fra 1788. 44
Kirke-Balke. 44.
Balke kirke. 287.
Bernt G. Bielke:
- Anene til Ole Edvard Molstad. 181.
Bispetradisjonen. 276
Bokanmeldelser. 112.
Dok-senteret. Kapp. 77.
Elizabeth II. 17.
Fantefolk. 104.
Pål Gihle:
- Om Presterud i Kolbu. 245.
Hallstein Hage:
- Oppkallingsnavn som plassnavn. 110.
Hoff på Hadeland. 113.
Thomas Olsen Hov i Biri 25. 306.
Hov kirke i Søndre Land. 131.
Innflyttere til ØT. 49, 289, 292.
Jahn Bore Jahnsen:
- Ulnes-kyrkja 750 år. 222.
Einar Jakobsen:
- Fantefolk. 104.
- Kilder til artikkelen «Fantefolk». 173.
- 'Tilbakeblikk. 260.
Jullekonsurransen. 270.
Kammerud, Hadeland. 113.
Kongebrev. 52.
Lagsnytt. 78, 148, 315
Lodinslekt fra Land. 5, 85, 207, 280.
Lars Løberg:
- Bispetradisjonen - en epilog. 276.
Mathis feier 308.
Ole Edvard Molstad. 181.
Hans Myhre:
- Hoff/Myre-Kammerud, to Hadelandslekter. 113.
Myre, Hadeland. 113.
Herman Nettum:
- Skifte på Nordre Nor i Brandval i 1721. 55
- Slekthistoriske perler. II. 17.
Nor i Brandval; skifte 1721. 55.
Terje Nordraak:
- Litt mer om Mathis feier. 308.
Nye publikasjoner. 285.
Onsrud i Snertingdal. 165.
Oppkallingsnavn. 110.
Presterud i Kolbu. 245.
Pål Prestesæter:
- Innflyttere fra Nes på Hedmark til Toten 1735. 289.
Seegård kirke. 48.
Skifter. 55, 62, 133, 224, 295
Slektshefte fra Amerika. 218

Frank Solbakken:

- Onsrud i Snerthingdal. 154.

- Secgård kirke. 48.

Spørsmål og svar. 74, 141, 143, 311.

Stikbakke, søndre, VT. 189.

Michel Olufsson Storm. 272.

Kolbjørn Sundby:

- Fogden Michel Olufsson Storm. 272.

Terje Tandsether:

- Jullekonskurransen 1994. 270

- Thomas Olsen Hov, Biri og hans slekt. 25,
og et tillegg og rettelser. 306.

Testamente, Balke 1788. 44

Ulnes-kyrkja 750 år. 222.

Svein-Erik Ødegaard:

- Lodinslekta fra Land. 5, 85, 207, 280.

Årsmotet 1995. 148.

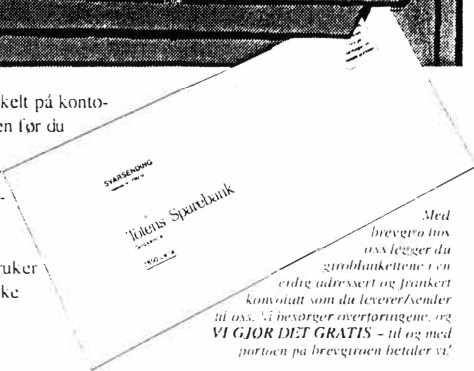
Oppland
ARBEIDERBLAD

NÆRMESTE- POSTKASSE- BANKEN...

Betale regninger? Før ganske enkelt på kontonummeret og skriv under på giroen før du legger den i svarkonvoluten.

Denne tar du med deg når du drar på jobben, eller når du går kveldsturen med bikkja, og putter den i postkassa. Vi er aldri lenger unna enn nærmeste postkasse når du bruker brevgiro, og åpningstidene blir ikke noe å bry seg om!

Med brevgiro hos oss legger du giroblankettene i en edrig adressert og frankert konvolutt som du leverer/sender til oss. Vi besørger overføringene, og **VI GJØR DET GRATIS** - til og med porto! (den på brevgiroen betaler vi!)

Kjell M. Hestmark

Totens Sparebank -du har oss i lomma

STRØMFYRING

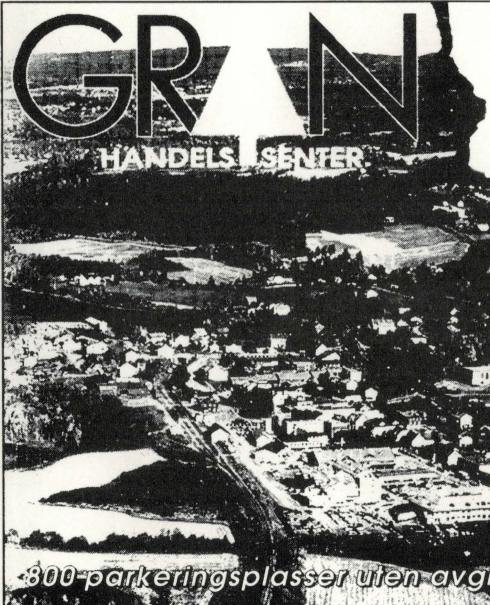
Billig og lettvtint
Vedlikeholdsvennlig
Miljøvennlig

Din leverandør av lys og varme

HADELAND ENERGIVERK

Hovedkontor på Jaren - Tlf. 61 32 81 20

GRAN

HANDELSSENTER

ønsker deg velkommen!

Vi kan tilby:
70 forretninger innen de
fleste bransjer, samlet på
ett sted ved RV 4 mellom
Oslo og Gjøvik

- ☆ 2 kjøpesentre
(Smietorget og
Granstunet)
- ☆ Bank/post
- ☆ Jernbane
- ☆ Rutebilstasjon
- ☆ Vinmonopol
- ☆ Helsesenter
- ☆ Apotek
mm.

800-parkeringsplasser uten avgift!

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN
SPAREBANK

2770 JAREN TELEFON 61 32 80 00

SPAREBANKEN

JEVNAKER
LUNNER